

Stabiliteit gegarandeerd?

Een exploratieve studie naar de beïnvloedende factoren op
breakdown bij de plaatsing van AMV's in opvanggezinnen

Femke Otter (S3236854)

Masteropleiding Orthopedagogiek

Faculteit GMW, Rijksuniversiteit Groningen

Eerste beoordelaars: Elianne Zijlstra en Wendy Post

Tweede beoordelaar: Aniek Sluiter Oerlemans

Datum: 19-06-2023

Aantal woorden: 8592

Samenvatting

In Nederland worden alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) jonger dan 15 jaar (of bij kwetsbaarheid op oudere leeftijd) geplaatst binnen opvanggezinnen. Het aantal plaatsingen binnen opvanggezinnen stijgt. Er is nog weinig onderzoek gedaan naar breakdown binnen opvanggezinnen voor AMV's en onderzoek naar breakdown in de reguliere pleegzorg kan niet worden gegeneraliseerd. Het doel van het exploratieve onderzoek is inzicht krijgen op beïnvloedende factoren op breakdown in opvanggezinnen met AMV's. Het onderzoek heeft een longitudinaal design en bestond op het eerste meetmoment uit 40 AMV's (29 AMV's op het tweede en 17 AMV's op het derde meetmoment). Er zijn bivariate survival analyses (Kaplan-Meier) uitgevoerd om in kaart te brengen wat beïnvloedende factoren zijn op (1) een beëindiging van de plaatsing (gewenst en ongewenst) en (2) een breakdown (ongewenst). Uit de resultaten blijkt dat het land van herkomst van de AMV, een oudere leeftijd op het moment van plaatsing en minder externaliserende gedragsproblemen van invloed zijn op een beëindiging van de plaatsing. Bestandsgezinnen en een lagere kwaliteit van de opvoedingsomgeving zijn van invloed op breakdown. Aanbevelingen voor vervolgonderzoek richten zich op een grotere en meer representatieve steekproef (met meer kwetsbare AMV's), het includeren van participanten direct bij de start van de plaatsing in het opvanggezin en het betrekken van de perspectieven van de opvangouders en voogden. Voor de praktijk wordt aanbevolen de kwaliteit van de opvoedingsomgeving bij de start van de plaatsing in kaart te brengen, genoeg Eritrese opvanggezinnen beschikbaar te hebben en te luisteren naar de individuele behoeften van de AMV.

Abstract

In the Netherlands, unaccompanied refugee children (URC) under the age of 15 years on arrival (or when vulnerable at older age) are placed within foster families. The number of URC placed within foster families is increasing. Little research has been conducted on breakdown of foster placements of URC, and research conducted on breakdown in regular foster care cannot be generalized. The aim of this explorative study is to gain insights into factors associated with breakdown in foster families with URC. This longitudinal study consists of 40 URC at first measurement (29 URC at the second and 17 at the third measurement). Bivariate survival analyses (Kaplan-Meier) were conducted to gain insights into factors associated with (1) placement disruption (wanted and unwanted) and (2) breakdown (unwanted). Results showed that the country of origin of the URC, an older age at time of placement and less externalizing behavioral problems were found to be associated with a placement disruption. Non-kinship care and lower quality of the caregiving environment were found to be associated with breakdown. Future research should consist of a bigger and more representative sample (with more vulnerable URC), participants should be included at the start of the placements and perspectives of the foster parents and guardians should be included. For future practice, it is important to acquire information about the quality of the caregiving environment at the start of the placement, enough Eritrean foster families should be available and acting to the individual needs of the URC is important.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	5
AMV's binnen opvanggezinnen	5
Beëindiging van de plaatsing en breakdown in opvanggezinnen met AMV's.....	6
Breakdown in reguliere pleegzorg	8
Huidig onderzoek.....	9
Hoofdstuk 2: Methode	11
Design	11
Participanten (doelpopulatie, onderzoekspopulatie en steekproef).....	11
Instrumenten en variabelen	12
Onderzoeksprocedure	15
Data-analyse.....	15
Hoofdstuk 3: Resultaten.....	17
Vergelijking groepen met volledige en onvolledige deelname.....	17
Verdeling van de scores op de verschillende meetmomenten	18
Beschrijvende statistiek beëindiging van de plaatsing en breakdown	19
Beïnvloedende factoren op beëindiging van de plaatsing en breakdown	21
Relaties tussen de onafhankelijke variabelen	26
Hoofdstuk 4: Conclusie en discussie	30
Conclusie.....	30
Discussie	30
Inhoudelijke en methodologische beperkingen van het onderzoek	33
Implicaties van het onderzoek	34
Referenties	36

Hoofdstuk 1: Inleiding

Afgelopen jaar neemt de instroom van asielzoekers die naar Nederland komt voor het eerst sinds 2015 opnieuw toe (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022). Het aandeel alleenstaande minderjarige vreemdelingen groeit sterker dan het totale aantal asielaanvragen (Immigratie- en Naturalisatiedienst, 2022a). Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (hierna: AMV) zijn “minderjarigen die zonder begeleiding van een voor hem hetzij wettelijk, hetzij volgens de praktijk van de betrokken lidstaat, verantwoordelijke volwassene op het grondgebied van de lidstaten aankomt, zolang hij niet daadwerkelijk onder de hoede van een dergelijke volwassene is gesteld; ook vallen onder deze definitie minderjarigen die, nadat zij het grondgebied van de lidstaten zijn binnengekomen, zonder begeleiding zijn komen te verkeren” (EU, 2011). Het General Comment nr.6 van het kinderrechtenverdrag is specifiek gericht op deze groep kinderen en noemt dat aan AMV's de bescherming geboden moet worden die zij nodig hebben (UNCRC, 2005), wat onder andere inhoudt dat er voorzien moet worden in voogdij en dat AMV's geplaatst dienen te worden bij volwassen familieleden, in een pleeggezin, in speciale centra voor minderjarigen of in andere, voor minderjarigen geschikte, tehuizen (EU, 2011). In de internationale richtlijnen omtrent de beste belangen van het kind (UNHCR, 2008) wordt genoemd dat, in het geval van tijdelijke zorg, het opvangen van kinderen in opvanggezinnen de voorkeur heeft boven institutionele opvanglocaties.

In Nederland is Nidos een gecertificeerde voogdijinstelling die verantwoordelijk is voor de voogdij over de AMV's (Nidos, z.d.-a). AMV's die bij aankomst in Nederland jonger zijn dan 15 jaar oud, of wanneer zij op oudere leeftijd kwetsbaar zijn, worden geplaatst binnen een opvanggezin van Nidos. Eind 2021 stonden er bij de Nidos 4382 kinderen onder (gezins)voogdij, waarvan 1428 kinderen geplaatst waren in opvanggezinnen (Nidos, 2022).

AMV's binnen opvanggezinnen

In slechts enkele Europese landen worden AMV's opgevangen in gezinnen en wetenschappelijk onderzoek naar opvanggezinnen is nog sporadisch gedaan. Wat wel bekend is, is dat verschillende factoren in opvanggezinnen een positieve invloed hebben op de plaatsing, zoals de aanwezigheid van steunfiguren, opvolging en begeleiding in het onderwijs, vrienden, gevoelens van veiligheid en verminderd isolement en stabiliteit (van Holen et al., 2016). Ook zijn AMV's binnen opvanggezinnen, ten opzichte van AMV's in andere opvangvormen, het meest positief over hun plek in de Nederlandse maatschappij, kunnen zij een warme band ontwikkelen met hun opvangouders en zijn de materiële condities meestal goed (Kalverboer et al., 2016). Verder kunnen opvanggezinnen het gemis van de biologische

familie dat AMV's ervaren het beste compenseren ten opzichte van andere opvangvormen, gezien de kinderen deel uitmaken van een nieuw sociaal netwerk (Kalverboer et al., 2016).

Een factor die naar voren komt uit de literatuur omtrent succesvolle plaatsingen van AMV's in opvanggezinnen is culturele overeenstemming tussen AMV's en opvangouders. Het plaatsen van AMV's in een cultureel gematcht opvanggezin heeft de voorkeur ten opzichte van cross-culturele plaatsing, bijvoorbeeld vanwege uitkomsten met betrekking tot mentale gezondheid (Geltman et al, 2005). Zo scoren AMV's in een cultureel gematcht opvanggezin de helft lager op depressieschalen dan AMV's in cross-culturele opvanggezinnen (Porte & Torney-Purta, 1987). Horgan en Ní Raghallaigh (2017) omschrijven dat jongeren het belangrijk vinden om continuïteit te ervaren in relatie tot hun eigen cultuur, maar dat de culturele matching tussen opvangouders en AMV's niet de enige manier is om dit te bereiken. Veel AMV's vinden dat opvangouders met een andere culturele achtergrond hen ook tegemoet kunnen komen in hun culturele behoeften. Bovendien blijkt vanuit het onderzoek van Rip (2021) dat culturele overeenstemming tussen AMV's en opvangouders (op het gebied van religie, taal en land van herkomst) vooral in het begin van de plaatsing belangrijk is voor AMV's. De culturele overeenstemming lijkt minder belangrijk op de langere termijn, mogelijk doordat het opvanggezin minder gericht is op het aanpassen van de eigen normen en waarden op de cultuur van het opvangland, terwijl jongeren deze aanpassing misschien wel willen. Verschillende acculturatiestrategieën zouden er dan toe kunnen leiden dat AMV's en opvangouders minder goed matchen na verloop van tijd, wat kan leiden tot een beëindiging van de plaatsing.

Beëindiging van de plaatsing en breakdown in opvanggezinnen met AMV's

Het plaatsen van AMV's binnen opvanggezinnen is een complex proces, waarbij regelmatig sprake is van een beëindiging van de plaatsing (van Holen et al., 2021). Er is beperkt onderzoek gedaan naar beëindiging van de plaatsing binnen opvanggezinnen voor AMV's, en ook de definitie van beëindiging van de plaatsing verschilt per studie (Rip et al., 2021). Op basis van de literatuur kan een beëindiging van de plaatsing opgedeeld worden in vier categorieën, namelijk: gewenst en gepland; gewenst en ongepland; ongewenst en gepland; en ongewenst en ongepland. De categorieën worden weergegeven in figuur 1, waarbij gesproken wordt van een beëindiging van de plaatsing als de beëindiging gewenst is en van een breakdown wanneer de beëindiging ongewenst is. Als eerste kan een beëindiging van de plaatsing *gewenst en gepland* zijn, zoals bij een hereniging met de biologische familie, gepland zelfstandig gaan wonen of volwassen worden (van Holen et al., 2020). Soms kan beëindiging van de plaatsing ook *gewenst en ongepland* zijn, zoals wanneer er na een beëindiging een meer positieve relatie

ontstaat met de nieuwe opvangouder en de AMV (Luster et al., 2009). Er kan ook sprake zijn van een *ongewenste en geplande* breakdown, bijvoorbeeld wanneer de geplande gezinshereniging niet het meest wenselijk is voor het kind, omdat het kind erg lang niet bij de biologische familie heeft gewoond en de familierollen veranderd zijn (Derluyn & Ang, 2020, geciteerd in Rip, 2021). Als laatste omschrijven Vanderfaellie en collega's (2018) de combinatie *ongewenst en ongepland* als een breakdown wegens negatieve redenen, zoals gedragsproblemen, conflicten tussen de AMV en opvangouders of weglopen van de AMV. Rip (2021) voegt hier ook het uithuisplaatsen van AMV's als gevolg van een verhuizing of scheiding van opvangouders aan toe als negatieve reden.

Figuur 1

Vier categorieën van een beëindiging van de plaatsing

	Gewenst	Ongewenst
Gepland	Beëindiging plaatsing	Breakdown
Ongepland	Beëindiging plaatsing	Breakdown

Uit de literatuur omtrent AMV's in opvanggezinnen komen een aantal factoren naar voren die gerelateerd zijn aan breakdown. Een eerste risicofactor is externaliserend probleemgedrag (Crea et al., 2017; Rip et al., 2020b). Specifieke vormen van externaliserend gedrag, liegen en bedriegen, vergroten de kans op breakdown met wel vier keer (van Holen et al., 2021). Ook zijn meegemaakte traumatische gebeurtenissen in het land van herkomst (Crea et al., 2017), traumatische ervaringen in het opvangland (van Holen et al., 2020) en een tekort aan sociaal contact met leeftijdsgenoten (Van Holen et al., 2020) risicofactoren voor breakdown. Tegelijkertijd wordt sociaal contact met leeftijdsgenoten, uit zowel de eigen cultuur als uit het opvangland, ook als protectieve factor voor breakdown genoemd. Een andere protectieve factor is als AMV's contact hebben met hun biologische familie, wat de kans op

breakdown met wel 70% verlaagt (Van Holen et al., 2021). Van Holen en collega's (2021) noemen als mogelijke verklaringen de invloed van dit contact op het verlagen van angstige gevoelens en verhogen van emotionele steun (Ní Raghallaigh, 2013), en de motivatie om op het rechte pad te blijven, gezien veel AMV's proberen te voldoen aan de verwachtingen van hun ouders (de Haene et al., 2014).

Breakdown in opvanggezinnen kan een ingrijpende gebeurtenis zijn voor zowel kinderen als opvangouders (Ní Raghallaigh, 2013) en vormt daarom een reden tot zorg (Wade, 2019). Er is echter nog gering onderzoek gedaan naar breakdown in opvanggezinnen met AMV's, wat in schril contrast staat met wat bekend is vanuit onderzoek naar breakdown bij uithuisgeplaatste kinderen binnen de reguliere pleegzorg.

Breakdown in reguliere pleegzorg

Vanuit de literatuur over breakdown bij uithuisgeplaatste kinderen in de reguliere pleegzorg komen verschillende kindfactoren naar voren. Zo zijn een hogere leeftijd van pleegkinderen op moment van plaatsing (Oosterman et al., 2007; Rock et al., 2015; Vanderfaeillie et al., 2018), sociaal-emotionele problemen bij kinderen (Oosterman et al., 2007), eerdere plaatsingen binnen de pleegzorg (Rock et al., 2015) en een geschiedenis van mishandeling bij de kinderen (Konijn et al., 2019) geassocieerd met een hoger risico op breakdown. Ook is er in verschillende onderzoeken een significante relatie gevonden tussen gedragsproblemen bij het pleegkind en breakdown (Oosterman et al., 2007; Vanderfaeillie et al., 2018), met name voor externaliserende gedragsproblemen (Oosterman et al., 2007, Konijn et al., 2019).

Een pleeggezinfactor gerelateerd aan breakdown is een lage opvoedkwaliteit van de pleegouders (Konijn et al., 2019). Tegelijkertijd lijkt een hoge kwaliteit van de opvoedingsomgeving een protectieve factor voor breakdown (James, 2004). Andere pleeggezinfactoren gerelateerd aan breakdown zijn beschuldigingen tegen pleegouders wegens misbruik (James, 2004), de aanwezigheid van biologische kinderen van de pleegouders (Oosterman et al., 2007), biologische ouders die de uithuisplaatsing niet accepteren (James, 2004) en conflicten tussen biologische- en pleegouders (Vanderfaeillie et al., 2018). Oosterman en collega's (2007) noemen ook de reden van uithuisplaatsing als gerelateerde factor, waarbij er meer breakdown plaatsvindt bij kinderen die uithuisgeplaatst worden vanwege mentale gezondheidsproblemen dan vanwege ouderlijke- of familieproblemen. Vanuit het perspectief van de ouders spelen ook het onvoldoende adequaat om kunnen gaan met de behoeften of gedragsproblemen van het pleegkind, de eigen gezondheid en veranderende

familieomstandigheden mee bij breakdown (Brown & Bednar, 2006). Pleeggezinfactoren waarover geen consensus in de literatuur is, is plaatsing met of zonder broers- of zussen (Konijn et al., 2015) en plaatsing van pleegkinderen binnen of buiten de familie (Rock et al., 2015, Konijn et al., 2019; Vanderfaellie et al., 2018).

Een plaatsingsfactor gerelateerd aan breakdown is de betrokkenheid van meerdere maatschappelijke werkers (Rock et al., 2015). Vanuit het perspectief van pleegouders heeft ook een gebrek aan gekregen informatie over het pleegkind, onvoldoende kennis en begrip omtrent de plaatsingsprocedure, een lastige relatie met de betrokken maatschappelijk werker en een tekort aan ondersteuning voor het pleeggezin wanneer zij hierom vragen, invloed op breakdown (Khoo & Skoog, 2014).

Huidig onderzoek

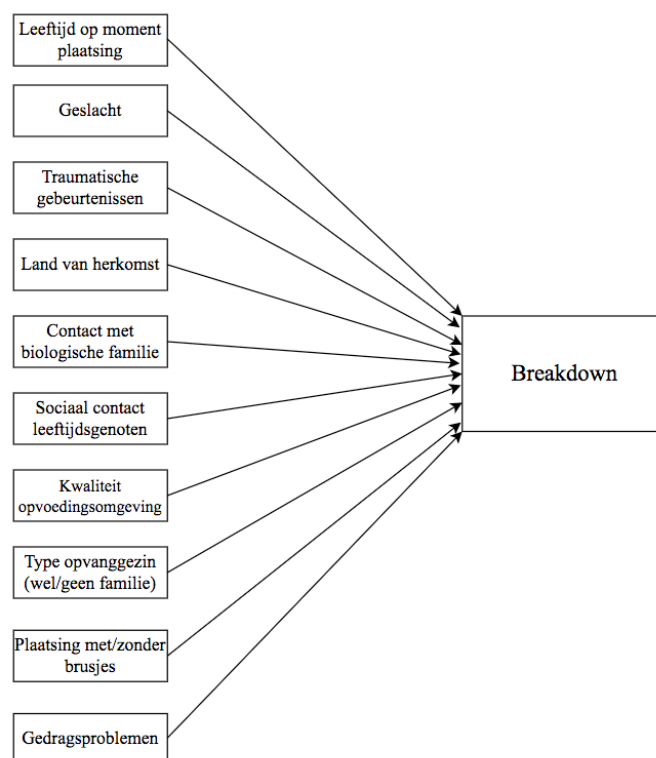
Kortom, er is nog weinig onderzoek gedaan naar breakdown binnen opvanggezinnen voor AMV's en onderzoek omtrent breakdown in de reguliere pleegzorg kan niet gegeneraliseerd worden. AMV's zijn kinderen die verschillen van pleegkinderen in de reden van plaatsing, de geschiedenis voorafgaande de plaatsing, kind karakteristieken en risicofactoren (Crea et al., 2017). Breakdown is vaak een ingrijpende gebeurtenis voor kinderen (Ní Raghallaigh, 2013) en over de precieze prevalentie is ook nog geen consensus (van Holen et al., 2021). Bovendien stijgen zowel de aanmeldingen van AMV's (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022; Immigratie- en Naturalisatiedienst, 2022a) als het aantal plaatsingen binnen opvanggezinnen (Nidos, 2022) sinds 2021. Waar voorheen ongeveer vier AMV's per week geplaatst werden in opvanggezinnen, zijn dat er sinds de laatste helft van 2021 tien tot twaalf. Bovendien is het onderzoek naar AMV's in opvanggezinnen veelal cross-sectioneel van aard (van Holen et al., 2016). Breakdown is echter geen momentopname. Er zijn waarschijnlijk meerdere factoren die breakdown beïnvloeden (Oosterman et al., 2007). Longitudinaal onderzoek naar AMV's in opvanggezinnen is dus nodig om beter zicht te krijgen op welke factoren dit zijn, zodat deze relevante factoren geassocieerd met breakdown ook beïnvloed kunnen worden (Ní Raghallaigh, 2013).

Het doel van de these is zicht krijgen op beïnvloedende factoren op breakdown in opvanggezinnen met AMV's. De volgende onderzoeksvraag staat hierbij centraal: 'Wat zijn de beïnvloedende factoren op breakdown in opvanggezinnen? De onafhankelijke variabelen die mee worden genomen in het onderzoek op basis van beschikbare literatuur omtrent breakdown in opvanggezinnen voor AMV's zijn: gedragsproblemen, traumatische gebeurtenissen, contact met biologische familie en sociaal contact met leeftijdsgenoten. De variabele type opvanggezin

(netwerk of bestand) wordt in het onderzoek meegenomen als indicator voor culturele overeenstemming (Brown et al., 2009). Op basis van literatuur omtrent breakdown in pleeggezinnen worden aanvullend de volgende variabelen meegenomen: kwaliteit van de opvoedingsomgeving en plaatsing met of zonder broers en zussen. Ook worden aanvullend de demografische variabelen leeftijd, geslacht en land van herkomst meegenomen. In figuur 2 worden de variabelen visueel weergegeven in een conceptueel model.

Figuur 2

Conceptueel model van de variabelen meegenomen in het onderzoek

Hoofdstuk 2: Methode

Design

Het onderzoek heeft een longitudinaal design. Bij het beantwoorden van de onderzoeksvragen is gebruik gemaakt van een bestaande dataset van een longitudinaal onderzoek (Rip et al., 2021). Op drie verschillende momenten zijn er gegevens verzameld bij de alleenstaand gevluchte kinderen, hun opvangouders en voogden (T0, T1 en T2). Tussen elk meetmoment zit één jaar. In de huidige these zullen alle meetmomenten worden meegenomen en zal de focus liggen op het perspectief van de kinderen. Het onderzoek is goedgekeurd door de Ethische Commissie van de Rijksuniversiteit Groningen, afdeling Pedagogische en Onderwijswetenschappen (Rip et al., 2021).

Participanten (doelpopulatie, onderzoekspopulatie en steekproef)

De doelpopulatie van het onderzoek zijn alleenstaande minderjarige vreemdelingen in Nederland. De inclusiecriteria zijn: een leeftijd tussen de 10 en 16 jaar oud; tussen 3 en 24 maanden woonachtig binnen het opvanggezin; niet geboren zijn in Nederland; niet wonend bij een opvanggezin waar ze in het land van herkomst ook bij woonden en niet mee hebben gedaan aan een eerder onderzoek van Rip en collega's (Rip et al., 2020a). Verder mag er maximaal één alleenstaand gevlucht kind per opvanggezin deelnemen. Eén participant was 17 jaar oud op T0, wat buiten de inclusiecriteria valt. In verband met de kleine aantallen in de steekproef is besloten deze participant wel mee te nemen in de data-analyses.

Op T0 bestond de steekproef uit veertig AMV's (60% jongen) met een gemiddelde leeftijd van 14.78 (SD = 1.6) jaar oud. De gemiddelde leeftijd waarop een AMV in een opvanggezin geplaatst werd, was 13.65 (SD = 1.7). Op T1 bestond de steekproef uit negenentwintig AMV's en op T2 uit zeventien. Het grootste gedeelte van de steekproef bestond uit bestandsgezinnen (63%). De meeste AMV's woonden in opvanggezinnen zonder biologische brusjes (89%), hadden contact met hun biologische familie (78%) en waren afkomstig uit Eritrea (tabel 1). De beschrijvende statistiek van het meegemaakte traumatische ervaringen (SLE), reactie op traumatische stress (RATS), gedragsproblemen (SDQ) en kwaliteit van de opvoedingsomgeving (BIC-S) op T0 is weergegeven in tabel 2. Van één participant (waarbij een breakdown heeft plaatsgevonden) is de data van de BIC-S, SLE, RATS en SDQ verloren gegaan op T0. De gegevens van deze participant met betrekking tot de overige onafhankelijke variabelen zijn wel meegenomen in het onderzoek.

Tabel 1*Beschrijvende statistiek voor land van herkomst AMV's*

Land van herkomst	N	Percentage
Eritrea	16	40%
Syrië	6	15%
Afghanistan	3	8%
Somalië	2	5%
Overig	13	33%

Noot: Door afronding kan het totale percentage boven de 100% uit komen.

Tabel 2*Beschrijvende statistiek SLE, RATS, BIC-S, SDQ op T0*

Variabele	N	minimum	maximum	<i>M</i>	<i>SD</i>
Traumatische ervaringen (SLE)	39	0	11	6.08	3.23
Reactie op traumatische ervaringen (RATS)	39	22	71	42.54	14.79
Kwaliteit opvoedingsomgeving (BIC-S)	39	6	42	36.54	7.32
Gedragsproblemen (SDQ)					
Externaliserend	39	0	13	3.85	3.05
Internaliserend	39	0	14	5.95	3.89
Totaal	39	1	25	9.97	5.81
Sociaal contact leeftijdsgenoten (SDQ)	39	4	10	9.10	1.37

Instrumenten en variabelen

Beëindiging plaatsing en breakdown. Per participant is uitgevraagd of er sprake is geweest van een beëindiging van de plaatsing (0 = nee, 1 = ja). Voor elke beëindiging van de plaatsing is handmatig gekeken in welke categorie de beëindiging geplaatst kan worden, waarbij: (1 = gewenste en geplande beëindiging, 2 = ongewenste en geplande beëindiging, 3 = gewenste en ongeplande breakdown, 4 = ongewenste en ongeplande breakdown). De tijd tot beëindiging van de plaatsing is handmatig uitgerekend door het verschil tussen de datum van plaatsing in het opvanggezin en de datum van plaatsing in de nieuwe woonsituatie uit te rekenen. Voor vier participanten ontbrak na de beëindiging van de plaatsing de datum van de plaatsing in de nieuwe woonsituatie. Voor deze participanten is gekozen om de datum van invullen van de vragenlijst aan te nemen als moment van beëindiging van de plaatsing. Voor participanten waar enkel data beschikbaar was op T0, is de duur van de plaatsing berekend door het verschil uit te rekenen tussen de datum van plaatsing en het invullen van de vragenlijst op T0.

Gedragsproblemen en sociaal contact met leeftijdsgenoten. De variabele gedragsproblemen is gemeten aan de hand van de zelfrapportagevragenlijst van de Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ), gemeten op T0, T1 en T2. De SDQ meet psychosociale problemen en vaardigheden bij kinderen en jongeren. De vragenlijst heeft 25 items met elk drie antwoordopties, namelijk: 0 = niet waar, 1 = een beetje waar, 2 = helemaal waar. Er zijn vijf subschalen, namelijk: emotionele symptomen, gedragsproblemen, hyperactiviteit en aandachtstekort, problemen met leeftijdsgenoten en prosociaal gedrag. Scores worden berekend voor internaliserend gedrag (emotionele symptomen en problemen met leeftijdsgenoten; range 0 - 20), externaliserend gedrag (hyperactiviteit en aandachtstekort, en gedragsproblemen; range 0 - 20) en een totale probleemscore (alle probleemschalen, zonder prosociaal gedrag; range 0 - 40; Goodman & Goodman, 2009). Voor de variabele gedragsproblemen zijn de internaliserende, externaliserende en totale probleemscore meegenomen. Voor het meten van de variabele sociaal contact met leeftijdsgenoten is de subschaal ‘prosociaal gedrag’ van de SDQ gebruikt. De validiteit en betrouwbaarheid van de SDQ zijn voldoende (Goodman, 1997; Goodman et al., 1998).

In verband met de data-analyse zijn de SDQ-subschalen gedichotomiseerd. Hierbij is gekozen om de normen van de Nederlands Centrum Jeugdgezondheid zo nauw mogelijk aan te houden (Theunissen et al., 2019). De normen van de totale probleemscore zijn: normaal = 0 - 12; grensscore = 13 - 15 en verhoogde score = 16 - 40. Op basis van waar het cumulatieve percentage in de steekproef ongeveer op 50% lag, is gekozen om de afkapwaarde van 13 aan te houden, waarbij de scores 1 - 12 gedichotomiseerd zijn als 0 en de scores 13 - 25 als 1. Voor de subschaal ‘prosociaal gedrag’ houden Theunissen en collega’s (2019) de volgende range aan: normale score = 10 - 7; grensgebied = 6 en verhoogde score = 5 - 0. In de huidige steekproef leidde dit tot een erg scheve verdeling (waarbij er slechts twee participanten een verhoogde score hebben ten opzichte van 37 participanten met een normale score), waardoor is gekozen om de steekproef op te delen in de scores 0 - 8 (cumulatief 28% van de steekproef; gedichotomiseerd als 1) en scores 9 - 10 (gedichotomiseerd als 0). Voor de interne en externaliserende probleemschalen zijn geen afkapwaarden beschikbaar (Theunissen et al., 2019). Bij de internaliserende probleemschaal is gekozen om de scores 0 - 5 te dichotomiseren als 0 en de scores 6 - 14 als 1. Bij de externaliserende probleemschaal is gekozen om de scores 0 - 3 te dichotomiseren als 0 en de scores 4 - 13 als 1.

Traumatische gebeurtenissen. De variabele traumatische gebeurtenissen is gemeten aan de hand van de Stressful Life Events (SLE) checklist en de Reactions of Adolescents to

Traumatic Stress vragenlijst (RATS), gemeten op T0, T1 en T2. De SLE meet het aantal meegemaakte levensgebeurtenissen. De vragenlijst bestaat uit 12 items met twee antwoordopties (ja/nee) en één item waar de respondent een nog niet-genoemde gebeurtenis kan toevoegen, waardoor de maximale totaalscore 13 is (Bean et al., 2004a), waarbij geldt: hoe hoger de score, hoe meer stressvolle levensgebeurtenissen iemand heeft meegemaakt. De SLE is betrouwbaar bewezen in vijf verschillende onafhankelijke studies (Bean et al., 2004a). Voor de data-analyse zijn de scores 0 – 6 gedichotomiseerd als 0 en de scores 7 – 11 als 1. De afkapwaarde is gebaseerd op de verdeling van de steekproef, daar waar het cumulatieve percentage participanten rond de 50% lag.

De RATS meet de ernst van de reactie op de traumatische gebeurtenissen. De vragenlijst bestaat uit 22 items met elk vier antwoordcategorieën, namelijk: 1 = helemaal niet, 2 = een beetje, 3 = veel, 4 = erg veel (Bean et al., 2004b). Er komen scores naar voren op drie gebieden, namelijk: intrusies, vermijding en hyperarousal. De totale score is de opsomming van de drie gebieden, met een range van 22 – 88. In dit onderzoek is de totaalscore gebruikt. De totale- en subschalen van de RATS hebben een goede interne consistentie en goede inhouds-, construct en criteriumvaliditeit (Bean et al., 2006). De scores 22 - 38 zijn gedichotomiseerd als 0 en de scores 39 – 71 als 1.

Kwaliteit van de opvoedingsomgeving. De kwaliteit van de opvoedingsomgeving is gemeten met de zelfrapportagelijst van de Best Interest of the Child Vragenlijst (BIC-S; Kalverboer & Zijlstra, 2006; Ten Brummelaar et al., 2014), gemeten op T0, T1 en T2. De vragenlijst bestaat uit 14 items gericht op omgevingsvoorwaarden voor een gezonde ontwikkeling aanwezig in het gezin (item 1 – 7) en de samenleving (item 8 – 14), waarbij: (1) Adequate verzorging; (2) Veilige fysieke directe omgeving; (3) Affectief klimaat; (4) Flexibele ondersteunende opvoedingsstructuur; (5) Interesse; (6) Adequaar voorbeeldgedrag ouder; (7) Continuïteit in opvoeding en verzorging; (8) Veilige fysieke wijdere omgeving; (9) Respect; (10) Sociaal netwerk; (11) Educatie; (12) Omgang met leeftijdsgenoten; (13) Adequaar voorbeeldgedrag samenleving; (14) Stabiliteit in levensomstandigheden. Elk item heeft 4 antwoordopties, namelijk: 0 = onvoldoende, 1 = matig, 2 = voldoende, 3 = goed (Kalverboer & Zijlstra, 2006). Elf van de veertien items vormen een gematigd sterke schaal voor het meten van hoe jongeren de kwaliteit van hun opvoedingsomgeving ervaren (Ten Brummelaar et al., 2018). Ook bij de BIC-S is op basis van de verdeling van de steekproef een afkapwaarde aangenomen, daar waar het cumulatieve percentage participanten rond de 50% lag. Dit kwam

uit op een afkapwaarde van 39, waarbij de scores 6 - 38 gedichotomiseerd zijn als 0 en de scores 39 - 42 als 1.

Overige variabelen. De overige variabelen zijn gemeten aan de hand van scores gemeten op T0, namelijk: contact met biologische familie (0 = nee, 1 = ja), wel of geen biologische brusjes in het opvanggezin (0 = nee, 1 = ja), land van herkomst (1 = Afghanistan, 2 = Eritrea, 3 = Syrië, 4 = Somalië, 5 = overig) en geslacht (0 = meisje, 1 = jongen). Voor de variabele type opvanggezin (0 = bestand, 1 = netwerk) is gebruik gemaakt van de informatie verkregen van voogden op T0. Voor de variabele leeftijd op moment van plaatsen is gekozen de leeftijdsrange 9 – 14 te coderen als 0 en de leeftijdsrange 15 -16 als 1, waarbij verondersteld is dat de splitsing van leeftijd in deze categorieën aansluit bij de gemiddelde ontwikkelingsniveaus van kinderen.

Onderzoeksprocedure

Participanten werden geworven via de database van de Nidos. Voogden werd gevraagd om het onderzoek met de AMV's en opvangouders te bespreken. Bij interesse om deel te nemen, vond er een huisbezoek plaats met twee onderzoekers. Aan de participanten werd informed consent gevraagd en de anonimiteit rondom de dataverzameling werd gewaarborgd. In overleg werd besproken dat de interviews in aparte ruimtes afgenomen worden, zodat er vrijuit gesproken kon worden. De vragenlijsten (ouder- en kindversies) werden door de AMV's en opvangouders onder toezicht van getrainde onderzoeksassistenten ingevuld via een tablet (via Qualtrics) en er waren, indien nodig, tolken telefonisch beschikbaar. Alle vragenlijsten waren beschikbaar in het Nederlands, Engels, Arabisch en Tigrinya. De RATS, SDQ en SLE waren beschikbaar in meer talen. Het invullen van de vragenlijsten duurde voor de AMV's ongeveer twee en voor de opvangouders anderhalf uur. Als dank kregen de AMV's een cadeaukaart en de opvangouders chocolade. De onderzoekers hebben een geheimhoudingsverklaring ondertekend. De voogd werd na de AMV's en opvangouders via e-mail benaderd om digitale vragenlijsten in te vullen, het invullen hiervan duurde ongeveer 30 minuten (Rip, 2020b). In de huidige these worden alleen de vragenlijsten ingevuld door de AMV's meegenomen.

Data-analyse

Voor het analyseren van de data is gebruik gemaakt van SPSS Statistics 28. Er zijn eerst missende data analyses uitgevoerd om te kijken of participanten die tot het einde van het

onderzoek hebben deelgenomen afwijken op de T0-metingen van participanten die gestopt zijn met het onderzoek op T1 of T2. Hiervoor zijn t-testen uitgevoerd voor de variabelen leeftijd op het moment van plaatsen, SLE, RATS, SDQ en BIC-S. Voor de variabelen geslacht, contact met de biologische familie, type opvanggezin, brusjes in het opvanggezin en het land van herkomst zijn chi-kwadraattoetsen uitgevoerd. Er is hierbij een significantieniveau van .10 aangehouden.

Vervolgens zijn beschrijvende analyses uitgevoerd. Voor de longitudinale data zijn boxplots gemaakt van de verdeling van de scores op de vragenlijsten SLE, RATS, SDQ en BIC-S op de drie verschillende meetmomenten. De beschrijvende statistiek omtrent beëindiging van de plaatsing en breakdown is daarna in kaart gebracht.

Om in kaart te brengen wat beïnvloedende factoren op (1) beëindiging van de plaatsing en (2) breakdown zijn, zijn bivariate survival analyses (Kaplan-Meier) uitgevoerd. Per onafhankelijke variabele is een survival analyse gedaan voor zowel een algehele beëindiging van de plaatsing (alle categorieën uit figuur 1) als voor ongewenste breakdown. Voor elke analyse zijn ‘overlevingscurven’ gebruikt. Deze curven geven een grafische weergave van hoe de overlevingskans (hier: de kans op *geen* beëindiging van de plaatsing of breakdown) verandert na verloop van tijd voor de verschillende groepen, zoals voor jongens of meisjes. Bij het schatten van deze curven zijn gecensureerde waarnemingen meegenomen. Gecensureerde waarnemingen (in de overlevingscurven aangegeven met een plus) zijn waarnemingen waarvan het moment van de beëindiging van de plaatsing of breakdown niet bekend is voor de participant. Bijvoorbeeld door uitval in het onderzoek, het eindigen van de onderzoeksperiode of mogelijk door het (nog) niet optreden van een beëindiging of breakdown. De logrank-toets wordt gebruikt om te bepalen of er een statistisch significant verschil is in de curven van de twee gedichotomiseerde groepen, waarbij een significantieniveau van .10 aangehouden is.

Vervolgens zijn de relaties tussen de onafhankelijke variabelen in kaart gebracht, om zo meer betekenis te kunnen geven aan de individuele effecten die gevonden zijn in de survival analyses. Dit is gedaan middels chi-kwadraattoetsen, waarbij wederom een significantieniveau van .10 is aangehouden.

Hoofdstuk 3: Resultaten

Vergelijking groepen met volledige en onvolledige deelname

Participanten die tot het einde van het onderzoek hebben deelgenomen wijken niet significant af op de T0-metingen van participanten die zijn gestopt met het onderzoek op T1 of T2, op de variabelen gemiddelde leeftijd op het moment van plaatsen; het aantal meegemaakte traumatische ervaringen; de reactie op traumatische stress; de kwaliteit van de opvoedingsomgeving; (totale, externaliserende en internaliserende) gedragsproblemen en sociaal contact met leeftijdsgenoten (zie tabel 3).

Tabel 3

T-toetsen voor groepen met een volledige en onvolledige deelname aan het onderzoek voor de variabelen de leeftijd op moment van plaatsen, SLE, RATS, BIC-S, SDQ gemeten op T0

Variabele	N	M	SD	t-waarde	p-waarde
Leeftijd op moment van plaatsen					
Volledige deelname	17	13.82	1.85	.531	.599
Onvolledige deelname	23	12.52	1.73		
Traumatische ervaringen (SLE)				-1.344	.187
Volledige deelname	17	5.29	3.22		
Onvolledige deelname	22	6.68	6.68		
Reactie op traumatische ervaringen (RATS)				-.874	.388
Volledige deelname	17	40.18	14.10		
Onvolledige deelname	22	44.36	15.38		
Kwaliteit opvoedingsomgeving (BIC-S)				-.050	.960
Volledige deelname	17	36.47	6.70		
Onvolledige deelname	22	36.59	7.93		
Totale gedragsproblemen (SDQ)				-.796	.432
Volledige deelname	17	9.00	4.05		
Onvolledige deelname	22	10.41	6.91		
Externaliserende gedragsproblemen (SDQ)				-1.194	.241
Volledige deelname	17	3.24	1.86		
Onvolledige deelname	22	4.32	3.70		
Internaliserende gedragsproblemen (SDQ)				-.256	.799
Volledige deelname	17	5.76	3.50		
Onvolledige deelname	22	6.09	4.26		
Sociaal contact met leeftijdsgenoten (SDQ)				.824	.416
Volledige deelname	17	9.29	.85		
Onvolledige deelname	22	8.95	1.68		

Noot. Bij de variabele leeftijd op het moment van plaatsen zijn er 23 participanten in de groep met onvolledige deelname, bij de andere variabelen is dit 22. Dit komt doordat de data op de SLE, RATS, BIC-S en SDQ voor één participant verloren is gegaan bij de T0 meting. Een volledige deelname doelt op de participanten waarvan data beschikbaar is op alle meetmomenten (T0, T1 en T2), een onvolledige deelname doelt op de participanten die niet meer hebben deelgenomen aan het onderzoek vanaf T1 of T2.

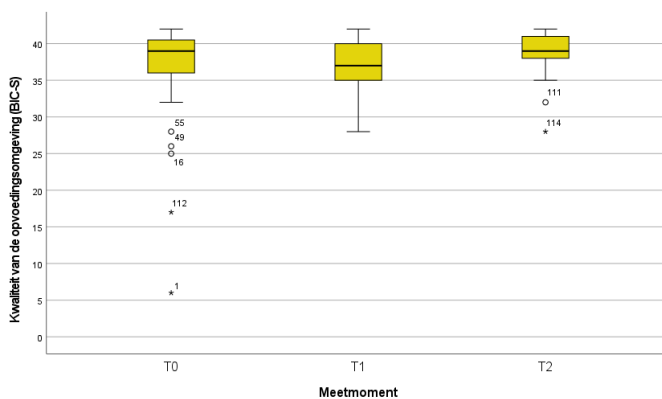
Er worden ook geen significante verschillen gevonden tussen de groepen met volledige en onvolledige deelname, op de variabelen geslacht ($\chi^2(1) = 1.381, p = .240$), contact met de biologische familie ($\chi^2(1) = .002, p = .964$), het type opvanggezin ($\chi^2(1) = .171, p = .680$), het aanwezig zijn van biologische brusjes in het opvanggezin ($\chi^2(1) = .792, p = .373$) en het land van herkomst ($\chi^2(4) = 6.575, p = .160$).

Verdeling van de scores op de verschillende meetmomenten

Er worden in de boxplots geen grote veranderingen afgelezen in de verdeling van de scores op de drie meetmomenten. De boxplots van de kwaliteit van de opvoedingsomgeving (figuur 3) en sociaal contact met leeftijdsgenoten (figuur 4) laten zien dat participanten overwegend hoog scoren. Participanten scoren overwegend aan de lage kant bij de totale en externaliserende gedragsproblemen (figuur 5; internaliserende schaal laat een soortgelijk beeld zien). Er worden geen bijzonderheden gezien bij de boxplots van de meegemaakte traumatische ervaringen en de reactie op traumatische stress. Op de boxplots worden verschillende outliers gezien. Vanwege het exploratieve karakter van deze studie is besloten de outliers mee te nemen in de data-analyse.

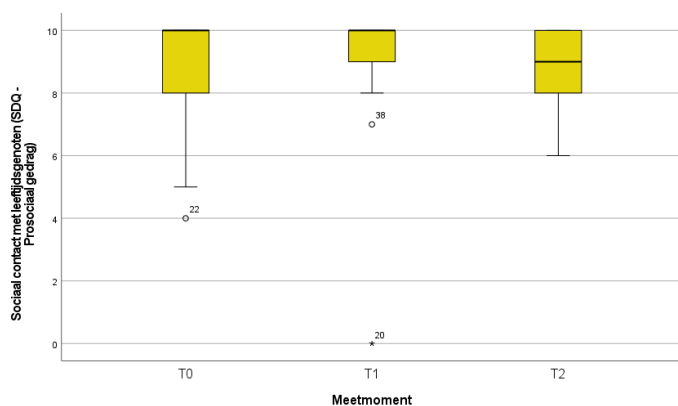
Figuur 3

Boxplots van de verdeling van de scores van de kwaliteit van de opvoedingsomgeving op T0, T1 en T2

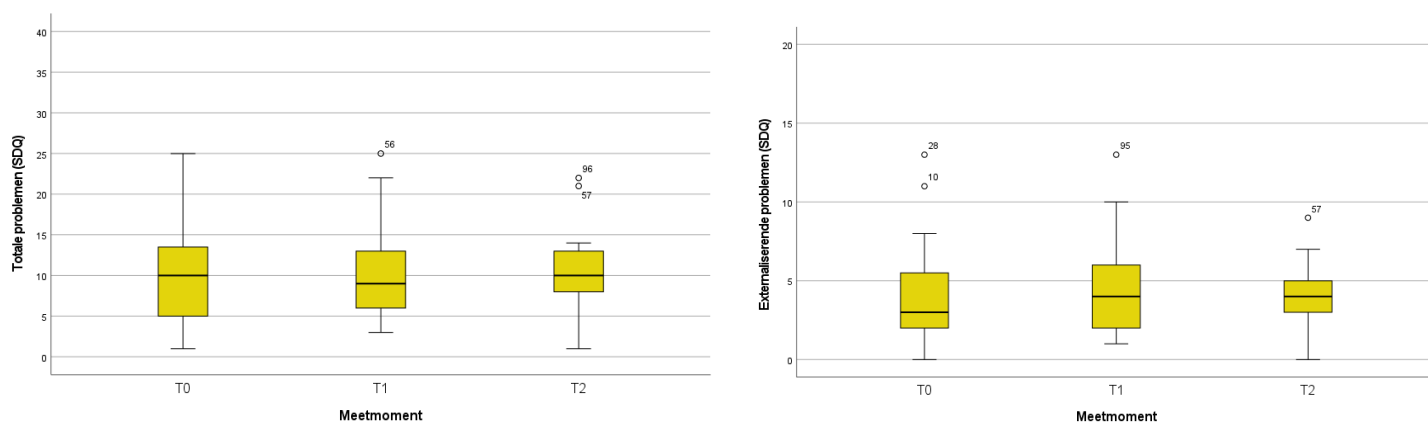
Figuur 4

Boxplots van de verdeling van de scores van sociaal contact met leeftijdsgenoten op T0, T1 en T2

Figuur 5

Boxplots van de verdeling van de scores van gedragsproblemen op T0, T1 en T2, waarbij links de totale probleemscore (range 0 – 40) en rechts externaliserende probleemscore (range 0 -20)

Beschrijvende statistiek beëindiging van de plaatsing en breakdown

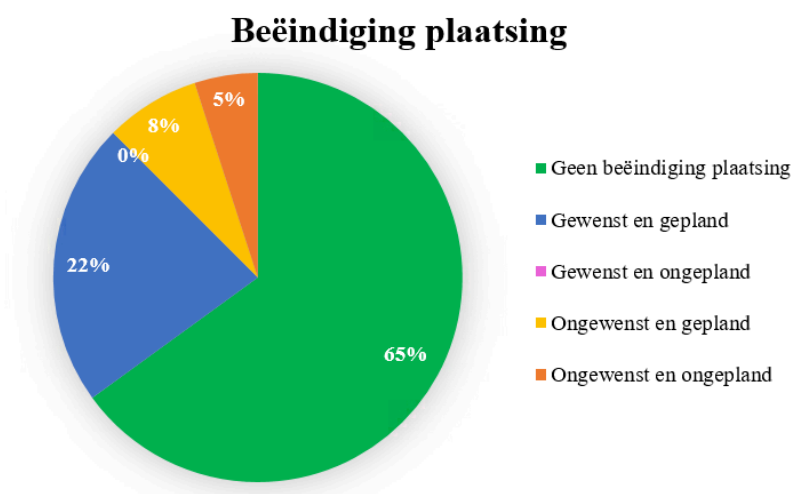
Er heeft in totaal bij 14 AMV's een beëindiging van de plaatsing plaatsgevonden, waarvan 9 gewenst en gepland, 3 ongewenst en gepland en 2 ongewenst en ongepland. Er waren geen gewenste en ongeplande breakdowns. Het type beëindiging van de plaatsing wordt in figuur 6 in percentages weergegeven.

In tabel 3 is de beschrijvende statistiek van de beëindiging van de plaatsing in het opvanggezin in combinatie met de nieuwe woonsituatie na beëindiging weergegeven. De meeste AMV's zijn na beëindiging van de plaatsing zelfstandig gaan wonen (N = 5; waarvan één ongewenst en gepland) of zijn herenigd met het biologische gezin (N = 5). Bij de gewenste

en geplande beëindigingen was er enkel sprake van gezinshereniging of zelfstandig gaan wonen en bij ongewenste en ongeplande breakdowns enkel van verhuizen naar kleine wooneenheden, kindervoorgroepen of beschermd wonen ($N = 2$). Participanten waarbij een ongewenste breakdown heeft plaatsgevonden, zaten gemiddeld 22.20 maanden ($SD = 9.15$) in het opvanggezin. Participanten waar (nog) geen breakdown heeft plaatsgevonden, zat op basis van het laatst bekende meetmoment gemiddeld 25.42 maanden ($SD = 10.78$) in het opvanggezin.

Figuur 6

Weergave van het type beëindiging van de plaatsing in percentages

Tabel 3

Beschrijvende statistiek van de vier typen beëindiging van plaatsing in combinatie met de nieuwe woonsituatie na beëindiging

	Beëindiging plaatsing		Breakdown		Totaal
	Gewenst en gepland	Gewenst en ongepland	Ongewenst en gepland	Ongewenst en ongepland	
Zelfstandig wonen	4	0	1	0	5
Ander opvanggezin	0	0	1	0	1
Gezinshereniging	5	0	0	0	5
KWE/KWG/beschermd wonen*	0	0	1	2	3
Totaal	9	0	3	2	14

*Kleine wooneenheid/kindervoorgroepen/beschermd wonen

Beïnvloedende factoren op beëindiging van de plaatsing en breakdown

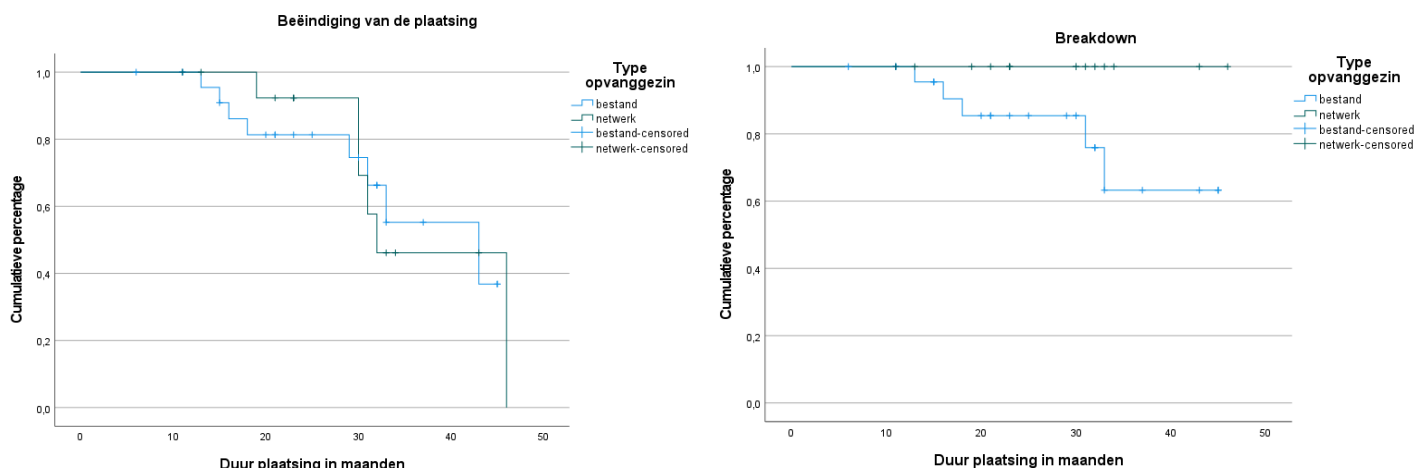
De resultaten van de survival analyses met als doel de beïnvloedende factoren op (1) een algehele beëindiging van de plaatsing en (2) een ongewenste breakdown te onderzoeken, zijn samengevoegd weergegeven in tabel 4.

Type opvanggezin. Er is geen significant verband gevonden tussen het type opvanggezin en een algehele beëindiging van de plaatsing ($\chi^2(1) = .022, p = .883$). De mediane tijd tot beëindiging van de plaatsing voor AMV's in netwerkgezinnen is korter (32 maanden) dan voor bestandsgezinnen (43 maanden; figuur 7). De mediane tijd tot beëindiging van de plaatsing geeft een indicatie voor het aantal maanden waarop de helft van de AMV's een beëindiging van de plaatsing heeft gehad. Mogelijk kan het verschil in mediane tijd tot beëindiging verklaard worden door de reden van de beëindiging van de plaatsing. Bij de netwerkgezinnen zijn de AMV's namelijk of zelfstandig gaan wonen wegens volwassen worden ($N = 3$), of was er sprake van gezinshereniging ($N = 3$).

Bij breakdown is een significant verband gevonden, wat inhoudt dat er mogelijk een verband is tussen het verblijven in bestandsgezinnen en het optreden van breakdown ($\chi^2(1) = 3.375, p = .066$). Opvallend is dat er geen ongewenste breakdown heeft plaatsgevonden bij netwerkgezinnen.

Figuur 7

Curven voor type opvanggezin met links beëindiging van de plaatsing en rechts breakdown

Noot. Op de horizontale as wordt verwezen naar het aantal maanden, op de verticale as wordt verwezen naar de cumulatieve kans (hier: kans op *geen* beëindiging van de plaatsing of breakdown), wat aangeeft welk percentage van de participanten op dat aantal maanden nog in het opvanggezin verblijft. Een plus in de overlevingscurve geeft een gecensureerde waarnemingen weer.

Tabel 4*Resultaten survival analyses van beëindiging van de plaatsing en breakdown op T1 of T2.*

Variabele		N totaal	N beëindiging plaatsing	N breakdown	Mediane tijd tot beëindiging plaatsing	p-waarde beëindiging plaatsing	p-waarde breakdown
Geslacht						.810	.947
	Meisje	16	5	2	33.00		
	Jongen	24	9	3	43.00		
Leeftijd moment plaatsing						.018	.463
	9 - 14	26	7	3	46.00		
	15 -16	14	7	2	31.00		
Contact biologische familie						.321	.817
	Nee	7	1	1	.		
	Ja	31	12	3	43.00		
Brusjes in opvanggezin						.163	.433
	Nee	33	12	4	43.00		
	Ja	4	1	0	46.00		
Type opvanggezin						.883	.066
	Bestand	25	8	5	43.00		
	Netwerk	15	6	0	32.00		
Kwaliteit opvoedingsomgeving (BIC-S)						.803	.098
	Score 0-38	15	4	3	43.00		
	Score 39-42	24	9	1	32.00		
Aantal traumatische gebeurtenissen (SLE)						.442	.380
	Score 0-6	17	7	1	43.00		
	Score 7-13	22	6	3	46.00		
Reactie op traumatische stress (RATS)						.574	.166
	Score 22-38	20	6	1	43.00		
	Score 39-71	19	7	3	32.00		
Totale gedragsproblemen (SDQ)						.343	.809
	Score 0-12	26	11	3	43.00		
	Score 13-25	13	2	1	.		
Externaliserende gedragsproblemen (SDQ)						.053	.905
	Score 0-3	21	9	2	31.00		
	Score 4-13	18	4	2	46.00		
Internaliserende gedragsproblemen (SDQ)						.995	.256
	Score 0-5	20	7	1	43.00		
	Score 6-14	19	6	3	.		
Sociaal contact met leeftijdgenoten (SDQ)						.639	.959
	Score 9-10	28	9	3	46.00		
	Score 0-8	11	4	1	43.00		
Land van herkomst						.073	.590
	Eritrea	16	6	4	43.00		
	Syrië	6	5	0	30.00		
	Afghanistan	3	1	0	29.00		
	Somalië	2	1	0	32.00		
	Overig	13	1	1	.		

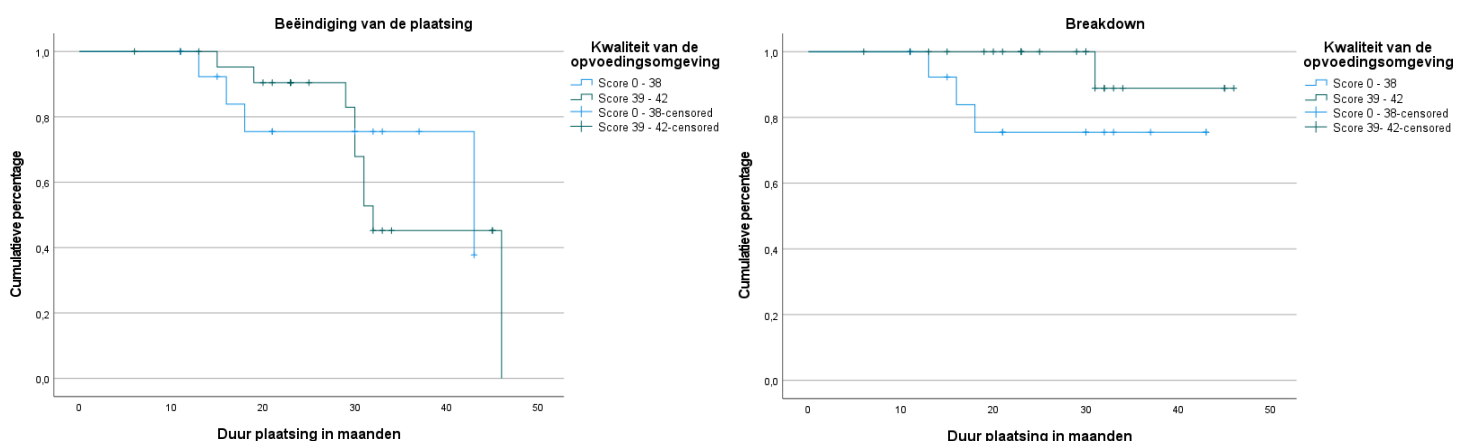
Noot. De p-waarden hebben betrekking op de logrank-toets, waarbij onderzocht wordt of er een statistisch significant verschil is in de curven van de twee groepen. Resultaten met een significantieniveau kleiner dan .10 zijn dikgedrukt. De mediane overlevingstijd is de tijd waarop de helft van de steekproef een beëindiging van de plaatsing of breakdown heeft meegemaakt. Er kunnen dus ook alleen mediane overlevingstijden berekend worden wanneer minstens de helft van de participanten een event (hier: een beëindiging van de plaatsing of breakdown) heeft meegemaakt. Bij de survival analyses voor breakdown was dit in de huidige steekproef niet het geval en zijn daarom ook geen mediane overlevingstijden berekend.

Kwaliteit van de opvoedingsomgeving. Er is geen significant verband gevonden tussen de kwaliteit van de opvoedingsomgeving en de algehele beëindiging van de plaatsing ($\chi^2(1) = .062, p = .803$). AMV's met een lagere kwaliteit hebben een langere mediane tijd tot beëindiging van de plaatsing (43 maanden) dan de AMV's met een hogere kwaliteit van de opvoedingsomgeving (32 maanden; zie figuur 8). Bij de lagere kwaliteit vindt er voornamelijk in de eerste 20 maanden een beëindiging plaats en vervolgens gedurende een langere periode niet. Bij de AMV's met een hogere opvoedingskwaliteit wordt juist gezien dat er rond 30 maanden meer beëindigingen plaatsvinden. Mogelijk speelt een lage kwaliteit in het begin van de plaatsing een grotere rol in het voorspellen van een beëindiging van de plaatsing. Bovendien kan het hogere aantal beëindigingen van de plaatsing bij de hogere kwaliteit ook verklaard worden door de reden van beëindiging. De meeste beëindigingen blijken gewenst en gepland te zijn ($N = 8$; data van één participant is verloren gegaan), waarbij vier AMV's zelfstandig zijn gaan wonen en er bij vier AMV's sprake was van gezinshereniging.

Er is wel een significant verband gevonden tussen de kwaliteit van de opvoedingsomgeving en breakdown ($\chi^2(1) = 2.742, p = .098$). Uit de curven (figuur 8) valt af te lezen dat er bij de lagere kwaliteit van de opvoedingsomgeving eerder breakdown plaatsvindt dan bij de hogere kwaliteit.

Figuur 8

Curven voor de kwaliteit van de opvoedingsomgeving met links beëindiging van de plaatsing en rechts breakdown

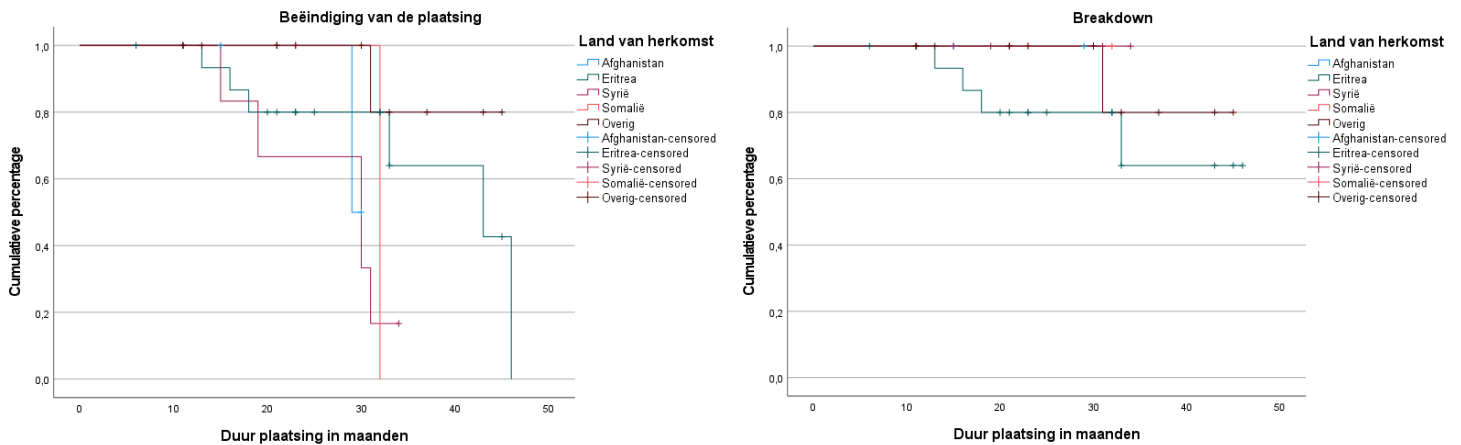
Land van herkomst. Er is een significant verschil gevonden tussen de landen van herkomst en de beëindiging van de plaatsing, ($\chi^2(4) = 8.562, p = .073$). Uit de curven (figuur 9) komt naar voren dat bij Syrische en Eritrese jongeren eerder een beëindiging plaatsvindt dan bij de andere landen. Opvallend is echter dat de mediane tijd tot beëindiging van de plaatsing

van Eritrea tegelijkertijd de langste van alle landen is (voor Eritrea, Somalië, Syrië en Afghanistan respectievelijk 43, 32, 30 en 29 maanden). Mogelijk dat bij Eritrea het risico op een beëindiging van de plaatsing in de eerste maanden hoger ligt en daarna afneemt, en de mediane tijd tot beëindiging van de plaatsing daardoor hoger uitvalt. Andersom kan het risico op beëindiging van plaatsing in de andere landen na verloop van tijd juist toenemen, waardoor de mediane tijd tot beëindiging korter is.

Er is geen significant verschil gevonden tussen de curven van de verschillende landen van herkomst en breakdown, ($\chi^2(4) = 2.812, p = .590$). Opvallend is dat er enkel breakdown heeft plaatsgevonden bij Eritrea ($N = 4$) en in de categorie overig ($N = 1$).

Figuur 9

Curven voor land van herkomst met links beëindiging van de plaatsing en rechts breakdown

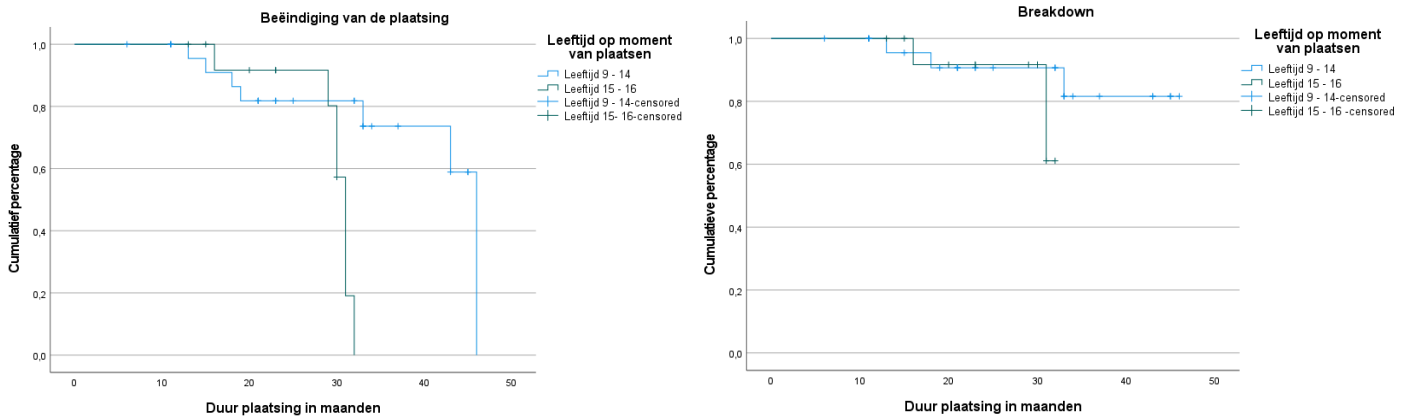

Leeftijd op moment van plaatsing in het opvanggezin. Er is een significant verschil gevonden tussen de curven (figuur 10) van de groep oudere en jongere kinderen bij een beëindiging van de plaatsing, $\chi^2(1) = 5.584, p = .018$. De mediane tijd tot beëindiging van de plaatsing voor beide groepen verschilt met 15 maanden, namelijk 31 maanden voor oudere en 46 maanden voor jongere AMV's. Dit kan verklaard worden door het natuurlijke effect van leeftijd en daarmee weg moeten uit het opvanggezin vanwege het volwassen worden.

Er zijn geen significante verschillen in de kans op breakdown van jongere en oudere kinderen, $\chi^2(1) = .539, p = .463$.

Figuur 10

Curven voor leeftijd op moment van plaatsing in het opvanggezin met links beëindiging van de plaatsing en rechts breakdown

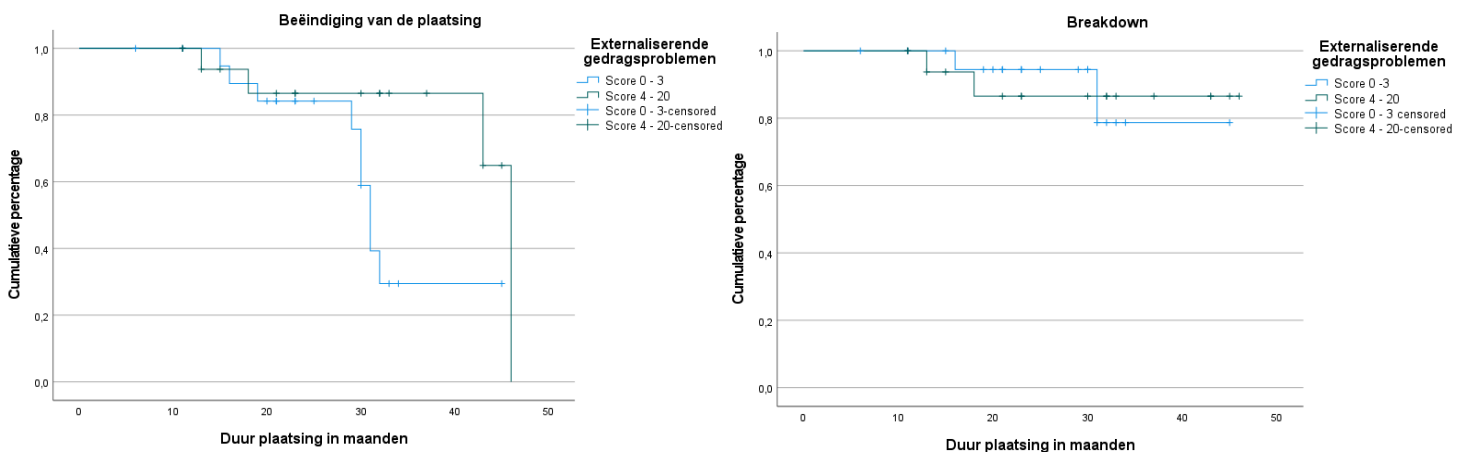

Externaliserende gedragsproblemen. Er is een significant resultaat gevonden bij de beëindiging van de plaatsing ($\chi^2(1) = 3.758, p = .053$), wat inhoudt dat er mogelijk een verband is tussen minder externaliserende gedragsproblemen en een beëindiging van de plaatsing. Uit de curven (figuur 11) valt af te lezen dat er rond 30 maanden bij minder externaliserende gedragsproblemen meer beëindigingen plaatsvinden. De mediane tijd tot beëindiging van de plaatsing van de groep met minder externaliserende gedragsproblemen is ook korter (31 maanden) dan de groep met meer problemen (46 maanden).

Er is geen significant verband gevonden tussen externaliserende gedragsproblemen en ongewenste breakdown, ($\chi^2(1) = .014, p = .905$).

Figuur 11

Curven voor externaliserende gedragsproblemen met links beëindiging van de plaatsing en rechts breakdown

Reactie op traumatische stress. Er zijn geen significante verbanden tussen de reactie op traumatische stress en beëindiging van de plaatsing ($\chi^2(1) = .316, p = .574$) en breakdown ($\chi^2(1) = 1.923, p = .166$) gevonden. Wel is de mediane tijd tot beëindiging van de plaatsing voor AMV's met hogere reacties op traumatische stress korter (32 maanden) dan voor AMV's met lagere reacties op traumatische stress (43 maanden).

Geslacht. Er zijn ook geen significante verbanden gevonden tussen geslacht en een beëindiging van de plaatsing ($\chi^2(1) = .058, p = .810$) en breakdown ($\chi^2(1) = .004, p = .947$). Wel is de mediane tijd tot beëindiging van de plaatsing van meisjes 10 maanden korter dan van jongens (respectievelijk 33 en 43).

Overige resultaten. Er zijn geen significante resultaten gevonden voor zowel de beëindiging van de plaatsing als breakdown voor contact met biologische familie (respectievelijk $\chi^2(1) = .984, p = .321$ en $\chi^2(1) = .053, p = .817$), biologische brusjes in het opvanggezin (respectievelijk $\chi^2(1) = 1.948, p = .163$ en $\chi^2(1) = .614, p = .433$), het aantal traumatische ervaringen (respectievelijk $\chi^2(1) = .592, p = .442$ en $\chi^2(1) = .770, p = .380$), totale gedragsproblemen (respectievelijk $\chi^2(1) = .897, p = .343$ en $\chi^2(1) = .058, p = .809$), internaliserende gedragsproblemen (respectievelijk $\chi^2(1) = .000, p = .995$ en $\chi^2(1) = 1.290, p = .256$) en sociaal contact met leeftijdsgenoten (respectievelijk $\chi^2(1) = .221, p = .639$ en $\chi^2(1) = .003, p = .959$).

Relaties tussen de onafhankelijke variabelen

Om meer betekenis te geven aan de individuele effecten gevonden bij de survival analyses, zijn het type opvanggezin, de kwaliteit van de opvoedingsomgeving, het land van herkomst en externaliserende gedragsproblemen verder uitgelicht. De relaties tussen de onafhankelijke variabelen zijn weergegeven in tabel 5.

Type opvanggezin. De meeste AMV's uit bestandsgezinnen hebben hogere reacties op de traumatische stress (62.5%), en meer externaliserende (58.3%) en internaliserende problemen (62.5%), terwijl deze percentages bij de netwerkgezinnen veel lager liggen (namelijk: 26.7%, 26.7% en 26.7%). Bij bestandsgezinnen bevindt 41.7% van de AMV's zich in een hogere kwaliteit van de opvoedingsomgeving, terwijl dit bij netwerkgezinnen aanzienlijk hoger ligt, namelijk 93.3%. Verder heeft 4.2% van de AMV's uit bestandsgezinnen biologische brusjes in het opvanggezin, terwijl dit bij netwerkgezinnen hoger ligt op 23.1%. In

bestandsgezinnen komt 48% van de AMV's uit Eritrea (26.7% bij netwerkgezinnen), gevolgd door 36% uit de overige categorie (26.7% bij netwerkgezinnen), 12% uit Afghanistan (0% in netwerkgezinnen), 4% uit Syrië (15% in netwerkgezinnen) en 0% uit Somalië (13.3% in netwerkgezinnen).

Kwaliteit van de opvoedingsomgeving. Gekeken naar een lage kwaliteit van de opvoedingsomgeving bevindt 6.7% van de AMV's zich in een netwerkgezin, ten opzichte van 58.3% bij een hoge kwaliteit van de opvoedingsomgeving. Bij de lage kwaliteit van de opvoedingsomgeving hebben AMV's meer traumatische ervaringen meegemaakt (73.3%, ten opzichte van 45.8% in de hogere kwaliteit) en een hogere reactie op de traumatische stress (80%, ten opzichte van 29.2% in de hogere kwaliteit). Ook worden meer totale (53.5%, ten opzichte van 20.8%), externaliserende (80% ten opzichte van 25%) en internaliserende gedragsproblemen (73.3%, ten opzichte van 33.3%) gezien in de groep met een lagere kwaliteit van de opvoedingsomgeving. In de lagere kwaliteit heeft 0% biologische brusjes in het opvanggezin, terwijl dit bij de hogere kwaliteit 18.2% is. In gezinnen met een lagere kwaliteit van de opvoedingsomgeving komt 53.3% uit de overige categorie van het land van herkomst (20.8% in hogere kwaliteit), gevolgd door 33.3% uit Eritrea (41.7% in de hogere kwaliteit), 13.3% uit Afghanistan (4.2% in lagere kwaliteit), 0% uit Syrië (25% in hogere kwaliteit) en 0% uit Somalië (8.3% in hogere kwaliteit).

Land van herkomst. Het blijkt dat de meeste AMV's uit Eritrea zich in de jongere leeftijdsgroep bevinden (87.5%), ten opzichte van 69.2% uit de categorie overig, 50% uit Syrië, en 0% uit Afghanistan en Somalië. De meeste AMV's uit Eritrea wonen in een bestandsgezin (75%), in Afghanistan ligt dit percentage op 100%, in de overige categorie op 69.2%, in Syrië op 16.7% en in Somalië op 0%. Van de AMV's uit Eritrea bevindt 66.7% zich in een hogere kwaliteit van de opvoedingsomgeving (100% in Syrië en Somalië, 38.5% in overig en 33.3% in Afghanistan). De meeste AMV's uit Eritrea hebben minder traumatische ervaringen meegemaakt (60%), bij Syrië ligt dit percentage op 100%, bij overig op 15.4% en bij Afghanistan en Somalië op 0%. Ook hebben de meeste AMV's uit Eritrea lagere reacties op traumatische stress (73.3%, ten opzichte van 83.3% in Syrië, 50% in Somalië, 23.1% in overig en 0% uit Afghanistan). Het blijkt verder dat de meeste AMV's uit Eritrea minder totale gedragsproblemen laten zien (80%), ten opzichte van 100% uit Syrië, 66.7% uit Afghanistan, 50% uit Somalië en 38.5% uit overig. Ook hebben de meeste AMV's uit Eritrea minder internaliserende gedragsproblemen (66.7%), dit percentage ligt bij Syrië op 83.3%, bij Somalië

op 50%, bij overig op 30.8% en bij Afghanistan op 0%. Als laatste blijkt dat 53% van de AMV's afkomstig uit Eritrea hogere scores op externaliserende gedragsproblemen hebben, ten opzichte van 66.7% uit Afghanistan, 61.5% uit overig en 0% in Syrië en Somalië.

Externaliserende gedragsproblemen. In de groep AMV's met minder externaliserend probleemgedrag blijken jongens minder vertegenwoordigd (47.6%) dan bij meer externaliserend probleemgedrag (77.8%). Bij AMV's met minder externaliserend probleemgedrag heeft 52.4% een jongere leeftijd, bij meer externaliserend probleemgedrag ligt dit percentage op 77.8%. Van de AMV's met minder externaliserende gedragsproblemen bevindt 52.4% zich in een netwerkgezin, ten opzichte 22.2% bij meer externaliserende gedragsproblemen. Ook wordt gezien dat bij AMV's met minder gedragsproblemen het grootste gedeelte een hogere kwaliteit van de opvoedingsomgeving heeft (85.7%), ten opzichte van 33.3% bij meer gedragsproblemen. Tevens worden bij AMV's met minder externaliserende gedragsproblemen ook lagere scores gezien op de totale gedragsproblemen (85.7% ten opzichte van 44.4% bij meer externaliserende problemen), en worden bij AMV's met minder externaliserende gedragsproblemen ook lagere scores op de internaliserende gedragsproblemen gezien (66.7% ten opzichte van 33.3% bij meer externaliserende problemen). Als laatste komen AMV's met minder externaliserende gedragsproblemen voornamelijk uit Eritrea (33.3%, ten opzichte van 44.4% van de jongeren bij meer problemen), gevolgd door 28.3% uit Syrië (ten opzichte van 0% bij meer problemen), de categorie overig (23.8%, ten opzichte van 44.4% bij meer problemen), 9.5% uit Somalië (ten opzichte van 0% bij meer problemen) en 4.8% uit Afghanistan (ten opzichte van 11.1% bij meer gedragsproblemen).

Wanneer samenvattend gekeken wordt naar de relaties tussen de onafhankelijke variabelen, valt op dat er veel significante relaties gevonden worden (tabel 5). Dit kan erop duiden dat de verschillen gevonden in de survival analyses (tabel 4), beïnvloed kunnen worden door de samenhang van de onafhankelijke variabelen.

Tabel 5

Significantieniveaus van de chi-kwadraattoetsen (Pearson chi-square test) van de gedichotomiseerde onafhankelijke variabelen

	Geslacht	Leeftijd moment plaatsing	Type opvanggezin	Brusjes	Contact biologi- sche familie	Land van herkomst	Trauma- tische ervaring- en (SLE)	Trauma- tische ervaring- en (RATS)	Kwaliteit opvoedings omgeving (BIC)	Gedrags- problemen (SDQ totaal)	Gedrags- problemen (SDQ externaliserend)	Gedrags- problemen (SDQ internaliserend)	Sociaal contact leeftijds- genoten (SDQ)
Geslacht	.	.787	.505	.149	.514	.484	.759	.839	.603	.485	.054	.389	.574
Leeftijd moment plaatsing	.	.	.231	.575	.615	.009	.037	.341	.342	.345	.099	.431	.029
Type opvanggezin077	.131	.019	.332	.029	.001	.163	.054	.029	.368
Brusjes101	.550	.774	.264	.080	.510	.264	.264	.168
Contact biologische familie369	.912	.676	.839	.022	.566	.209	.369
Land van herkomst002	.013	.059	.059	.063	.055	.719
Traumatische ervaringen (SLE)	<.001	.092	.068	.584	.140	.387
Reactie traumatische ervaringen (RATS)002	.013	.152	<.001	.648
Kwaliteit opvoedingsomgeving (BIC)036	<.001	.015	.196
Gedragsproblemen (SDQ totaal)006	.002	.314
Gedragsproblemen (SDQ externaliserend)038	.170
Gedragsproblemen (SDQ internaliserend)798
Sociaal contact leeftijdsgenoten (SDQ)

Noot. Significantieniveau beneden de .10 is dikgedrukt

Hoofdstuk 4: Conclusie en discussie

Conclusie

Het doel van het huidige onderzoek was meer inzicht krijgen op de beïnvloedende factoren op breakdown in opvanggezinnen met AMV's. Uit de resultaten blijkt dat bestandsgezinnen en een lagere kwaliteit van de opvoedingsomgeving van invloed zijn op een breakdown. Verder blijkt dat het land van herkomst van de AMV's (waarbij met name Eritrea opvalt), een oudere leeftijd op moment van plaatsen in het opvanggezin en minder externaliserende gedragsproblemen bij AMV's van invloed zijn op een algehele beëindiging van de plaatsing.

Discussie

Type opvanggezin. De relatie tussen bestandsgezinnen en (ongewenste) breakdown wordt ook teruggevonden in de literatuur omtrent breakdown in de reguliere pleegzorg (Bell & Romano, 2017; Winokur et al., 2018). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat netwerkkouders meer persoonlijk betrokken zijn bij de jongeren en zich meer genoodzaakt voelen voor de zorg van hun familielid dan bestandouders, die geen familie zijn (Rock et al., 2015), zelfs wanneer omstandigheden vermoeilijken (Sallnäs et al., 2004). Voor AMV's is het verblijven in netwerkgezinnen een natuurlijke manier om continuïteit te ervaren op etnisch en religieus gebied, bijvoorbeeld door de manier van communiceren en eten (Ní Raghallaigh & Sirriyeh, 2015).

De samenhang die gevonden werd tussen bestandsgezinnen en hogere reacties op traumatische stress en meer (externaliserende en internaliserende) gedragsproblemen wordt ook bevestigd door literatuur uit de reguliere pleegzorg. Zo noemen Winokur en collega's (2018) dat er bij kinderen in bestandsgezinnen meer psychopathologie wordt gezien dan bij kinderen in netwerkgezinnen, wat het risico op breakdown op zichzelf weer kan vergroten. Tevens ondersteunt de relatie tussen bestandsgezinnen en breakdown de werkwijze van de Nidos in Nederland, waarbij de voorkeur ligt bij het plaatsen van AMV's in netwerkgezinnen (Spinder et al., 2010) en gezinnen met eenzelfde culturele achtergrond (Nidos, z.d.-b; De Ruijter de Wildt et al., 2015).

Kwaliteit van de opvoedingsomgeving. De relatie tussen een lagere kwaliteit van de opvoedingsomgeving en breakdown wordt ook gevonden in de literatuur (Oosterman et al., 2007; Rock et al., 2015). Er werd ook een samenhang gevonden tussen een lagere kwaliteit van

de opvoedingsomgeving en meer traumatische ervaringen, een hogere reactie op traumatische stress en meer externaliserende- en internaliserende gedragsproblemen. Mogelijk maken deze factoren het bieden van ondersteuning of het creëren van een stabiele omgeving voor opvangouders een uitdaging. Opvangouders zijn vaak niet op de hoogte van psychopathologische stress van de jongere, omdat ze de jongere onvoldoende kennen en mogelijk ook onvoorbereid zijn om hier adequaat op te reageren (Van Andel et al., 2014). Dit kan een negatieve impact hebben op de relatie tussen opvangouder en de AMV, met het mogelijke gevolg dat de jongere gedurende een langere periode stress ervaart, wat het risico op breakdown weer verhoogt (Fisher et al., 1999, geciteerd in: Van Andel et al., 2014). Mogelijk dat AMV's de kwaliteit van de opvoedingsomgeving hierdoor zelf ook als lager beoordelen.

Aan de andere kant komt de kwaliteit van de opvoedingsomgeving in de literatuur ook regelmatig naar voren als protectieve factor op breakdown (Oosterman et al., 2007; Rock et al., 2015). Sinclair en Wilson (2003) noemen dat de kwaliteit van de opvoedingsomgeving kan bepalen of een risicofactor uiteindelijk resulteert in breakdown. Wanneer AMV's zich geliefd, verbonden, geaccepteerd, belangrijk en gesteund voelen (Griffin, 2005), en wanneer opvangouders bekwaam zijn in het stellen van grenzen neemt de kans op een breakdown af (Oosterman et al., 2007).

Land van herkomst van de AMV. De landen Syrië en Eritrea lijken samen te hangen met een beëindiging van de plaatsing. Een verklaring voor de samenhang tussen Syrische AMV's en een beëindiging van de plaatsing kan mogelijk gevonden worden in de reden van de beëindiging. Alle redenen van beëindiging waren gewenst; één AMV is zelfstandig gaan wonen en bij vier AMV's was er sprake van gezinshereniging. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (2022b) noemt dat Syrische AMV's (vaker dan AMV's uit andere landen) aangeven dat de nareis van biologische ouders en gezinshereniging de voornaamste reden is om naar Nederland te komen. Syrische AMV's geven in interviews ook vaker aan dat zij door hun ouders met een directere route naar Nederland worden gestuurd (Immigratie- en Naturalisatiedienst, 2022b; Kulu-Glasgow et al., 2018).

Ook land van herkomst Eritrea lijkt samen te hangen met een beëindiging van de plaatsing. En hoewel er geen significant verband werd gevonden tussen land van herkomst en breakdown, valt wel op dat vrijwel alle ongewenste breakdowns plaatsvonden bij AMV's uit Eritrea. Dit kan mogelijk verklaard worden vanuit de culturele achtergrond van Eritrese jongeren. De meeste AMV's uit Eritrea komen uit kleine dorpen (Schoenmaeckers, 2018), waar de meeste mensen werkzaam zijn op het land of helpen in het huishouden (Van Reisen et al.,

2019). Op educatief gebied is de kwaliteit van het onderwijs slecht (Kulu-Glasgow et al., 2018) en stopt het onderwijs vaak op jonge leeftijd, waardoor praktische en professionele vaardigheden weinig ontwikkeld zijn (Van Reisen et al., 2019). In Eritrea is sprake van een totalitair regime, waarbij jongeren onder constante surveillance van de overheid staan (Van Reisten et al., 2019) en er een gebrek aan vrijheid is op zowel fysiek als intellectueel gebied (Kulu-Glasgow et al., 2018). Eritrese AMV's voelen zich vaak niet serieus genomen door volwassenen, hebben moeite met vertrouwen en het settelen in Nederland (Van Reisen et al., 2019). Vanuit de literatuur is bekend dat jongeren zich sneller thuis voelen in opvanggezinnen wanneer opvangouders en jongeren dezelfde taal spreken en dezelfde religie aanhangen, maar ook dezelfde gebruiken hebben (Wade et al., 2012). Een plaatsing van een AMV in een opvanggezin met dezelfde culturele achtergrond draagt bij aan een positieve ervaring en continuïteit en daarmee een gevoel van veiligheid, voornamelijk in het begin van de plaatsing (Linowitz & Boothby, 1988; Ní Raghallaigh, 2013). Als echter gekeken wordt naar de culturele overeenstemming tussen de AMV's uit Eritrea en de opvangouders, blijkt het grootste gedeelte AMV's zich in bestandsgezinnen te bevinden. Bovendien komen van de zestien AMV's uit Eritrea maar zes opvangouders zelf ook uit Eritrea. Mogelijk is deze culturele overeenstemming met het opvanggezin (met name in het begin van de plaatsing) juist voor Eritrese AMV's belangrijk, gezien de grote verschillen in de culturele achtergrond met Nederland.

Ook viel op dat, ondanks dat vrijwel alle breakdowns voorkwamen bij AMV's afkomstig uit Eritrea, de mediane tijd tot een beëindiging van de plaatsing hoger uitviel dan bij de andere landen. Mogelijk fungeert de samenhang die is gevonden bij Eritrese AMV's met een hogere kwaliteit van de opvoedingsomgeving, minder meegemaakte traumatische ervaringen, lagere reactie op traumatische stress en minder totale en internaliserende gedragsproblemen als protectieve factor, waardoor het risico op een beëindiging van de plaatsing op de langere termijn afneemt.

Leeftijd op moment van plaatsen. De relatie tussen een beëindiging van de algehele plaatsing en een oudere leeftijd op het moment van plaatsen in het opvanggezin, wordt verklaard door de werkwijze van de Nidos ten tijde van het onderzoek. Tot AMV's 18 jaar oud waren, regelde Nidos de voogdij en begeleiding. Na het volwassen worden vervielen deze voorzieningen vanuit de Nidos, werd de begeleiding overgedragen naar de gemeente en werden zij ook verantwoordelijk voor de huisvesting van de AMV's (Vereniging van Nederlandse gemeenten, 2017). Inmiddels is deze werkwijze aangepast, waardoor het voor AMV's mogelijk is een Verlengde opvang aan te vragen tot 21 jaar, om de overgang naar volwassen- en

zelfstandigheid in de Nederlandse samenleving soepeler te laten verlopen (Vereniging van Nederlandse gemeenten, 2023).

Externaliserende gedragsproblemen. AMV's met minder externaliserende gedragsproblemen verblijven langer in het opvanggezin voor een beëindiging van de plaatsing. Dit staat in contrast met de literatuur, waarbij externaliserende gedragsproblemen negatief gecorreleerd worden met een succesvolle plaatsing en de kans op zowel een beëindiging van de plaatsing (Crea et al., 2017), als breakdown vergroten (Luster et al., 2009; Van Holen et al., 2021). Mogelijk kan het vroegtijdig beëindigen van de plaatsing bij minder externaliserende gedragsproblemen in het huidige onderzoek beter verklaard worden door de samenhang die is gevonden met de leeftijd op het moment van plaatsen in het opvanggezin. Bij groep AMV's met minder externaliserend probleemgedrag is de helft van de AMV's ouder, terwijl de meeste AMV's in de groep met meer externaliserend probleemgedrag voornamelijk jonger zijn. De voornaamste reden van de beëindiging van de plaatsing bij de AMV's met minder externaliserende gedragsproblemen is ook volwassen worden en daarmee weg moeten uit het opvanggezin.

Inhoudelijke en methodologische beperkingen van het onderzoek

Een eerste methodologische beperking is de kleine steekproef, waardoor exploratief naar de resultaten is gekeken. Er waren veel missende data in het onderzoek, meer dan de helft van de participanten heeft niet meer aan het onderzoek deelgenomen vanaf het tweede of derde meetmoment. Gezien de kleine aantallen kwam het soms voor dat er geen breakdown plaatsvond binnen één van de groepen bij de survival analyses, waardoor alle waarnemingen gecensureerd waren. Een combinatie van een kleine steekproef en een hoog aantal gecensureerde waarnemingen leidt tot minder betrouwbare resultaten (Akbar et al., 2009). Bovendien valt bij een aantal overlevingscurven op dat de lijnen elkaar kruisen, wat de kans op een type II-fout kan vergroten (Bouliotis & Billingham, 2011). Ook laten de boxplots verschillende outliers zien. Gezien bovenstaande beperkingen moeten resultaten uit dit onderzoek met extra voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Een tweede beperking richt zich op de selectieve groep participanten dat heeft deelgenomen aan het onderzoek. Aan voogden werd gevraagd om deelname aan het onderzoek te bespreken met de AMV's en opvangouders. Bepaalde AMV's en gezinnen zijn niet benaderd door de voogden, met als reden dat zij te kwetsbaar waren voor deelname (Rip et al., 2020b). Hierdoor is de steekproef mogelijk niet representatief voor de populatie AMV's, wat invloed

kan hebben op de resultaten. Tevens was een inclusie criterium dat AMV's minimaal 3 en maximaal 24 maanden woonachtig moesten zijn in het opvanggezin. Mogelijk dat de participanten anders zouden scoren op bijvoorbeeld gedragsproblemen, traumatische ervaringen en kwaliteit van de opvoedingsomgeving, wanneer de vragenlijsten waren afgenomen op het moment van plaatsen en wordt door het excluderen van participanten die minder dan 3 maanden in het opvanggezin wonen belangrijke informatie gemist.

Een derde beperking betreft de aangenomen afkapwaarden bij het dichotomiseren van de scores op de vragenlijsten (SLE, RATS, SDQ en BIC-S). AMV's scoorden overwegend hoog op de kwaliteit van de opvoedingsomgeving en sociaal contact met leeftijdsgenoten, en overwegend laag op internaliserende-, externaliserende- en totale gedragsproblemen. Om te voorkomen dat alle participanten zich in één groep zou bevinden, is gekozen om een afkapwaarde aan te nemen, daar waar het cumulatieve percentage participanten rond de 50% lag op het eerste meetmoment, om op deze manier een vergelijking tussen lagere en hogere scores mogelijk te maken. Mogelijk hebben deze afkapwaarden invloed gehad op de resultaten, ook hierdoor moeten de resultaten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Implicaties van het onderzoek

Het huidige onderzoek draagt bij aan het tot dusver geringe onderzoek dat is verricht naar breakdown van de plaatsing van AMV's binnen opvanggezinnen. Door het longitudinale design was het mogelijk om AMV's gedurende een langere tijd te volgen. Bovendien konden door de exploratieve benadering van het onderzoek veel verschillende factoren meegenomen worden.

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek. Een eerste aanbeveling is om het onderzoek te herhalen met een grotere steekproef met meer spreiding (ofwel: meer kwetsbare AMV's). Een grotere steekproef maakt het mogelijk een multivariate survival analyse uit te voeren, wat gezien de kleine aantallen in dit onderzoek niet mogelijk was. Veel onafhankelijke variabelen in het onderzoek bleken aan elkaar gerelateerd. Het uitvoeren van multivariate analyses kan een beter beeld geven van de (gecombineerde) effecten van deze variabelen op een breakdown.

Een tweede aanbeveling voor longitudinaal vervolgonderzoek is om participanten te includeren op het moment van plaatsen in het opvanggezin. Door participanten direct bij de plaatsing te includeren, is de basismetingsmeting voor alle participanten op hetzelfde moment. Mogelijk is dit ook een manier om meer kwetsbare AMV's te includeren in het onderzoek,

omdat voogden bij de start van de plaatsing nog een minder goed beeld hebben van welke AMV's als kwetsbaar beschouwd kunnen worden.

Een derde aanbeveling voor vervolgonderzoek is om de perspectieven van de opvangouders en voogden mee te nemen. Rip en collega's (2021) vonden in hun onderzoek namelijk dat AMV's, opvangouders en voogden verschillende perspectieven hebben op wat gerelateerde factoren zijn op plaatsingssucces. Het meenemen van verschillende perspectieven kan mogelijk ook een completer beeld schetsen van de beïnvloedende factoren op breakdown.

Aanbevelingen voor de praktijk. Een aanbeveling is om aan het begin van de plaatsing binnen het opvanggezin al voldoende aandacht te hebben voor de kwaliteit van de opvoedingsomgeving, gezien de relatie die in het huidige onderzoek gevonden werd met breakdown. Door hier vooraf al voldoende aandacht voor te hebben, kan indien nodig samen met opvangouders gekeken worden naar gepaste ondersteuning.

Vanwege de stijging in plaatsingen binnen opvanggezinnen (Nidos, 2022) en de verwachting vanuit het onderzoek dat het met name voor Eritrese AMV's aan het begin van de plaatsing belangrijk is om te verblijven binnen een cultureel gematched opvanggezin, is een tweede aanbeveling om voldoende Eritrese opvanggezinnen beschikbaar te hebben. Individuele behoeften en wensen voor het verblijven binnen een cultureel of cross-cultureel opvanggezin kunnen echter per AMV verschillen en ook over de tijd veranderen (Rip, 2021), waardoor de stem van de AMV leidend moet blijven in deze beslissing.

Referenties

- Akbar, A., Pasha, G. R., & Naqvi, S. F. H. (2009). Properties of Kaplan-Meier Estimator: Group Comparison of Survival Curves. *European Journal of Scientific Research*, 32(3), 391–397.
- Bouliotis, G., & Billingham, L. (2011). Crossing survival curves: alternatives to the log-rank test. *Trials*, 12(1). <https://doi.org/10.1186/1745-6215-12-s1-a137>
- Bean, T., Derluyn, I., Eurelings-Bontekoe, E., Broekaert, E., & Spinhoven, P. (2006). Validation of the multiple language versions of the reactions of adolescents to traumatic stress questionnaire. *Journal of Traumatic Stress*, 19(2), 241–255. <https://doi.org/10.1002/jts.20093>
- Bean, T., Eurelings-Bontekoe, E. H. M., Derluyn, I., & Spinhoven, P. (2004a). *SLE User's Manual*. Stichting Centrum '45.
- Bean, T., Eurelings-Bontekoe, E. H. M., Derluyn, I., & Spinhoven, P. (2004b). *RATS User's Manual*. Stichting Centrum '45.
- Bell, T., & Romano, E. (2017). Permanency and safety among children in foster family and kinship care: a scoping review. *Trauma, Violence & Abuse*, 18(3), 268–286.
- Brown, J. D., & Bednar, L. M. (2006). Foster parent perceptions of placement breakdown. *Children and Youth Services Review*, 28(12), 1497–1511. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2006.03.004>
- Brown, J. W., George, N., Sintzel, J., & St Arnault, D. (2009). Benefits of cultural matching in foster care. *Children and Youth Services Review*, 31(9), 1019–1024. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2009.05.001>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022). *Hoeveel asielzoekers komen naar Nederland?* <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-asiel-migratie-en-integratie/hoeveel-asielzoekers-komen-naar-nederland>
- Crea, T. M., Lopez, A., Taylor, T., & Underwood, D. (2017). Unaccompanied migrant children in the United States: Predictors of placement stability in long term foster care. *Children and Youth Services Review*, 73, 93–99. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.12.009>
- De Haene, L., Loots, G., & Derluyn, I. (2014). Vluchtelingenkinderen en jongeren. In Grietens, H., Vanderfaeillie, J., & Maes, B. (Eds.), *Handboek Jeugdhulpverlening: deel 1: een orthopedagogisch perspectief op kinderen en jongeren met problemen* (pp. 369-398). Acco.

- De Ruijter de Wildt, L., Melin, E., Ishola, P., Dolby, P., Murk, J., & Van de Pol, P. (2015). *Reception and living in families: Overview of family-based reception for unaccompanied minors in the EU member states*. Nidos, SALAR, CHTB. <https://nidosineurope.eu/projects/reception-and-living-in-families/>
- EU (2011). *Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de raad inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (herschikking)*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0095&from=EN>
- Geltman, P. L., Grant-Knight, W., Mehta, S. D., Lloyd-Travaglini, C., Lustig, S., Landgraf, J. M., & Wise, P. H. (2005). The “Lost Boys of Sudan.”: Functional and Behavioral Health of Unaccompanied Refugee Minors Resettled in the United States. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 159(6), 585-591. <https://doi.org/10.1001/archpedi.159.6.585>
- Goodman, R. (1997). The Strengths and Difficulties Questionnaire: A research note. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 38(5), 581-586. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.1997.tb01545.x>
- Goodman, A., & Goodman, R. (2009). Strengths and Difficulties Questionnaire as a dimensional measure of child mental health. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 48(4), 400–403. <https://doi.org/10.1097/CHI.0b013e3181985068>.
- Goodman, R., Meltzer, H., & Bailey, V. (1998). The Strengths and Difficulties Questionnaire: A pilot study on the validity of the self-report version. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 7(3), 125-130. <https://doi.org/10.1007/s007870050057>
- Griffin, J. D. (2005). *Growing up in foster care: A qualitative study of the relational worlds of foster youth*. [Proefschrift, The University of Texas].
- Horgan, D., & Ní Raghallaigh, M. (2017). The social care needs of unaccompanied minors: the Irish experience. *European Journal of Social Work*, 22(1), 95–106. <https://doi.org/10.1080/13691457.2017.1357018>
- Immigratie- en Naturalisatiedienst. (2022a). *Asylum Trends: Monthly Report on Asylum Applications in The Netherlands*. <https://ind.nl/nl/documenten/08-2022/at-juli-2022-hoofdrapport.pdf-0>

- Immigratie- en Naturalisatiedienst. (2022b). *Analyse instroom alleenstaande minderjarige vreemdelingen*. <https://ind.nl/nl/documenten/08-2022/analyse-instroom-alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-juni-2022.pdf>
- James, S. (2004). Why Do Foster Care Placements Disrupt? An Investigation of Reasons for Placement Change in Foster Care. *Social Service Review*, 78(4), 601–627. <https://doi.org/10.1086/424546>
- Kalverboer, M. E., & Zijlstra, A. E. (2006). *Het belang van het kind in het Nederlands recht: Voorwaarden voor ontwikkeling vanuit een pedagogisch perspectief* [The interests of the child in Dutch law: Conditions of child development from a pedagogical perspective]. SWP Publishers.
- Kalverboer, M., Zijlstra, E., van Os, C., Zevulun, D., ten Brummelaar, M., & Beltman, D. (2016). Unaccompanied minors in the Netherlands and the care facility in which they flourish best. *Child & Family Social Work*, 22(2), 587–596. <https://doi.org/10.1111/cfs.12272>
- Khoo, E., & Skoog, V. (2013). The road to placement breakdown: Foster parents' experiences of the events surrounding the unexpected ending of a child's placement in their care. *Qualitative Social Work*, 13(2), 255–269. <https://doi.org/10.1177/1473325012474017>
- Konijn, C., Admiraal, S., Baart, J., van Rooij, F., Stams, G. J., Colonesi, C., Lindauer, R., & Assink, M. (2019). Foster care placement instability: A meta-analytic review. *Children and Youth Services Review*, 96, 483–499. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2018.12.002>
- Kulu-Glasgow, I., Noyon, S. M., Smit, M., & Shagiwal, S. (2018). *Unaccompanied minor asylum seekers in the Netherlands: choice or chance?* WODC Cahier.
- Linowitz, J., & Boothby, N. (1988). Cross-cultural placements. In E. M. Ressler, N., Boothby, & D. J. Steinbock (Eds.). *Unaccompanied children: Care and protection in wars, natural disasters, and refugee movements* (p. 181-207). Oxford University Press.
- Luster, T., Saltarelli, A. J., Rana, M., Qin, D. B., Bates, L., Burdick, K., & Baird, D. (2009). The experiences of Sudanese unaccompanied minors in foster care. *Journal of Family Psychology*, 23(3), 386-395. <https://doi.org/10.1037/a0015570>
- Nidos (2022). *Jaarbericht 2021*. <https://www.nidos.nl/wp-content/uploads/2022/06/Jaarverantwoording-Nidos-2021-DEFDEF.pdf>
- Nidos. (z.d.-a) *Organisatie*. <https://www.nidos.nl/home/organisatie-en-medewerkers/>
- Nidos. (z.d.-b) *Opvangouder worden*. <https://www.nidos.nl/voor-opvangouders/opvangouder-worden/>

- Ní Raghallaigh, M. (2013). *Foster care and supported lodgings for separated asylum seeking young people in Ireland: The views of young people, carers and stakeholders*. Barnardos and the HSE. <http://hdl.handle.net/10197/4300>
- Ní Raghallaigh, M., & Sirriyeh, A. (2015). The negotiation of culture in foster care placements for separated refugee and asylum seeking young people in Ireland and England. *Childhood*, 22(2), 263-277.
- Oosterman, M., Schuengel, C., Wim Slot, N., Bullens, R. A., & Doreleijers, T. A. (2007). Disruptions in foster care: A review and meta-analysis. *Children and Youth Services Review*, 29(1), 53–76. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2006.07.003>
- Porte, Z., & Torney-Purta, J. (1987). Depression and academic achievement among Indochinese refugee unaccompanied minors in ethnic and nonethnic placements. *American Journal of Orthopsychiatry*, 57(4), 536–547. <https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.1987.tb03569.x>
- Rip, J. (2021). *Foster care for unaccompanied refugee children: assessment and evaluation of child and fostering factors, cultural matching and placement success based on the perspectives of children, their foster carers and guardians* [Proefschrift, Rijksuniversiteit Groningen].
- Rip, J., Zijlstra, E., Post, W., Kalverboer, M., & Knorth, E. J. (2020a). ‘It can never be as perfect as home’: An explorative study into the fostering experiences of unaccompanied refugee children, their foster carers and social workers. *Children and Youth Services Review*, 112, 104924. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104924>
- Rip, J., Zijlstra, E., Post, W., Kalverboer, M., & Knorth, E. J. (2020b). Cultural matching factors, child factors and fostering factors associated with successful foster placement: An explorative study into the perspectives of unaccompanied refugee children, their foster carers and guardians. *Children and Youth Services Review*, 118. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105408>
- Rip, J., Hasami, S., Post, W., Zijlstra, E., Knorth, E.J., & Kalverboer, M. (2021). Perspectives of unaccompanied refugee children, their foster carers and guardians on placement success: Which factors predict multi- informant discrepancies? *Children and Youth Services Review*, 128. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106106>
- Rock, S., Michelson, D., Thomson, S., & Day, C. (2015). Understanding Foster Placement Instability for Looked After Children: A Systematic Review and Narrative Synthesis of Quantitative and Qualitative Evidence. *British Journal of Social Work*, 45(1), 177–203. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bct084>

- Sallnäs, M., Vinnerljung, B., & Westermark, P. K. (2004). Breakdown of teenage placements in Swedish foster and residential care. *Child and Family Social Work, 9*, 141-152.
- Schoenmaeckers, R. (2018). *Secondary Migration and Mobile Phone Use in Hitsats. Research report*. Tilburg University.
- Sinclair, I., & Wilson, K. (2003). Matches and mismatches: The contribution of carers and children to the success of foster placements. *British Journal of Social Work, 33*, 871–884.
- Spinder, S., Van Hout, A., & Hesser, K. H. (2010). *Thuis en Onderweg. Nidos- methodiek voor opvang en wonen in gezinsverband* [Young and on the road. Nidos methodology for reception and housing in families]. Stichting Nidos.
- Ten Brummelaar, M. D. C., Kalverboer, M. E., Harder, A. T., Post, W. J., Zijlstra, A. E., & Knorth, E. J. (2014). The Best Interest of the Child Self-report questionnaire (BICS): Results of a participatory development process. *Child Indicators Research, 7*(3), 569-588. <https://doi.org/10.1007/s12187-013-9225-3>
- Ten Brummelaar, M. D. C., Post, W. J., Arkesteijn, P. A., Kalverboer, M. E., Harder, A. T., & Knorth, E. J. (2018). Perceived living conditions of young people staying in secure residential care: Psychometric properties of the Best Interest of the Child-Self-report questionnaire (BIC-S). *Child Indicators Research, 11*(4), 1175-1192. <https://doi.org/10.1007/s12187-017-9460-0>
- Theunissen, M. H. C., de Wolff, M., Vugteveen, J., Timmerman, M. E., de Bildt, A. (2019) *Handleiding voor het gebruik van de SDQ bij adolescenten (12-17 jaar) binnen de Jeugdgezondheidszorg. Vragenlijst voor het signaleren van psychosociale problemen*. TNO.
- UNCRC (2005). *General Comment No. 6. Treatment of unaccompanied and separated children outside their country of origin*. <https://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/GC6.pdf>
- UNHCR (2008). *UNHCR guidelines on determining the best interest of the child*. <http://www.unhcr.org/4566b16b2.pdf>
- Van Andel, H. W. H., Grietens, H., Strijker, J., Van der Gaag, R. J. & Knorth, E. J. (2014). Searching for effective interventions for foster children under stress: a meta-analysis. *Child & Family Social Work, 19*(2), 149-155. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2012.00885.x>

- Vanderfaeillie, J., Van Holen, F., Carlier, E., & Fransen, H. (2018). Breakdown of foster care placements in Flanders: incidence and associated factors. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 27(2), 209–220. <https://doi.org/10.1007/s00787-017-1034-7>
- Van Holen, F., Blijckers, C., Trogh, L., West, D., & Vanderfaeillie, J. (2020). Unaccompanied children in Flemish family foster care. Prevalence and associated factors of placement breakdown. *Children and Youth Services Review*, 109. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2019.104736>
- Van Holen, F., Dewilde, I., Trogh, L., Verheyden, C., & Vanderfaeillie, J. (2021). Prevalence and associated factors of placement breakdown of unaccompanied children in Flemish family foster care: A follow-up study. *Children and Youth Services Review*, 127. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2021.106129>
- Van Holen, F., Trogh, L., Carlier, E., & Vanderfaeillie, J. (2016). Unaccompanied minor refugees and foster care: A literature review. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 55(11/12), 251-267.
- Van Reisen, M., Mawere, M., Stokmans, M., & Gebre-Egziabher, K. A. (Eds.). (2019). *Mobile Africa: Human Trafficking and the Digital Divide*. Langaa Research & Publishing Common Initiative Group.
- Vereniging van Nederlandse gemeenten (2017). *Overdracht van AMV's die 18 jaar worden*. VNG, Nidos. <https://vng.nl/files/vng/20170615-handreiking-overdracht-amvs-die-18-woorden-vng-nidos.pdf>
- Vereniging van Nederlandse gemeenten (2023). *Overgang bij amv's met verblijfsvergunning die 18 jaar worden*. VNG, Nidos. <https://www.nidos.nl/wp-content/uploads/2023/01/Overgang-bij-amvs-met-verblijfsvergunning-die-18-jaar-woorden-20221206.pdf>
- Wade, J. (2019). Supporting unaccompanied asylum-seeking young people: The experience of foster care. *Child & Family Social Work*, 24(3), 383–390. <https://doi.org/10.1111/cfs.12474>
- Winokur, M. A., Holtan, A., & Batchelder, K. E. (2018). Systematic Review of Kinship Care Effects on Safety, Permanency, and Well-Being Outcomes. *Research on Social Work Practice*, 28(1), 19–32.